LUONNOS 9.11.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinjalostustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinjalostustoiminnasta annettua lakia vastaamaan Euroopan unionissa voimaan tullutta ja marraskuun 2018 alusta lukien jäsenvaltioissa sovellettavaksi tulevaa uutta Euroopan unionin eläinjalostusta koskevaa, suoraan jäsenvaltioissa sovellettavaa lainsäädäntöä siltä osin kuin sen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä.

Eläinjalostustoiminnasta annettuun lakiin sisältyisi edelleenkin säännökset muun muassa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön sekä jalostusohjelman hyväksymisestä, jalostusohjelmasta, kantakirjan ja jalostusrekisterin pitämisestä sekä eläimen merkitsemisestä niihin, jalostustodistuksesta ja jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista kolmansista maista. Mainittujen säännösten tarkempi aineellinen sisältö määräytyisi kuitenkin edellä mainitun Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön perusteella.

Uudessa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä edellytetään, että jäsenvaltion on nimettävä toimivaltainen viranomainen, joka olisi ehdotuksen mukaan Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka on nykyisinkin toimivaltainen viranomainen eläinjalostustoiminasta annetussa laissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitamisessa kuten toimijoiden hyväksymisessä ja valvonnassa. Elintarviketurvallisuusviraston valvontavelvollisuus laajenisi voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna jossain määrin, koska uudessa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä asetetaan valvontavelvoitteita ja edellytetään muun muassa tehtäväksi otantavalvontaa, mikä on uusi vaatimus.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018. Ennen lain voimaantuloa kantakirjaa tai kantakirjaa vastaavaa rekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksyttyjen yhteisöjen hyväksyntä jäisi kuitenkin edelleen voimaan.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Johdanto

Eläinten jalostustoiminta voidaan määritellä eläinten perinnöllisen laadun kehittämiseksi haluttuun suuntaan. Eläinten geneettisen (perimää koskevan) jalostuksen tavoitteena on parantaa muun muassa kotieläintalouden biologista ja taloudellista tehokkuutta kestävällä tavalla. Eläimiä jalostettaessa on otettava huomioon myös eläinsuojelulliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Eläinten jalostustoiminta on taloudellisesti ja sosiaalisesti strategisessa asemassa maataloudessa ja se on myös osa kulttuuriperintöä. Eläinjalostusta voidaan parhaiten edistää käyttämällä geneettisesti korkealuokkaisia jalostuseläimiä.

Tehokas jalostustoiminta perustuu jalostusohjelmaan, jonka avulla pyritään lisäämään tavoiteltuihin ominaisuuksiin vaikuttavien perintötekijöiden yleisyyttä tietyn jalostuspopulaation keskuudessa. Yleensä eläinrodulla tarkoitetaan saman eläinlajin keskuudessa esiintyvää ryhmää, joka poikkeaa perimään kytkeytyviltä ominaisuuksiltaan saman lajin muista jäsenistä. Tuotantoeläinten jalostustapana käytetään perinteisen rodunjalostuksen lisäksi myös risteytysjalostusta, jonka avulla tuotetaan tuotantoeläiminä käytettäviä risteytyseläimiä eli hybridejä. Jalostukseen käytettävien eläinten valinnassa on tärkeää seurata perinnöllisen vaihtelun muutoksia, mistä johtuen tehokkaan jalostusohjelman toteuttamisen edellytyksenä on riittävän suuri jalostuspopulaatio. Perinnöllisen vaihtelun vähenemisestä aiheutuu usein ongelmia erityisesti alkuperärotujen geeniresurssien säilytysohjelmissa.

Jalostusohjelmaan sisältyvät ne tavoitteet, joihin jalostuksella pyritään. Tuotantoeläinten jalostettavia ominaisuuksia ovat esimerkiksi tuotanto- ja käyttöominaisuudet. Tuotantoominaisuudet liittyvät tuotannon biologiseen tehokkuuteen sekä eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden laatuun, kuten eläimen kasvuun sekä lihan ja maidon tuotokseen ja niiden koostumukseen. Käyttöominaisuuksien — kuten tautien vastustuskyky, rehunkäyttökyky ja ruumiinrakenne — kehittäminen alentaa esimerkiksi maidon ja lihan tuotantokustannuksia ja vähentää samalla myös tuotannon ympäristövaikutuksia. Hevoseläinten jalostuksessa tavoitteena on yleensä puolestaan eläimen suorituskyvyn ja rakenteen parantaminen.

Jalostusvalinnalla pyritään löytämään ne eläinyksilöt, jotka täyttävät parhaiten kunkin rodun tai linjan jalostusohjelman tavoitteet. Perinteisesti eläimet valitaan jalostukseen polveutumisen perusteella, joten tiedot eläimen vanhemmista ja esivanhemmista ovat jalostusvalinnan onnistumisen kannalta olennaisen tärkeitä seikkoja. Polveutumisen vaikutus jalostettaviin ominaisuuksiin ei ole kuitenkaan suoraviivaista, mistä johtuen eläinten jalostusvalinnan tueksi on kehitetty jalostusarvoa mittaavia menetelmiä, kuten yksilöarvostelu ja jälkeläisarvostelu. Polveutumiseen liittyvien tietojen oikeellisuuden varmistamisen edellytyksenä on se, että sekä eläinten tunnistamisessa että niiden yksilö- ja jälkeläisarvostelussa käytetään luotettavia menetelmiä.

Eläimen jalostusarvon laskeminen perustuu tilastollisiin menetelmiin. Esimerkiksi suomalaisille lypsykarjarodun sonneille lasketaan nykyisin jalostusarvon ennuste eli indeksi noin kuudestakymmenestä eri ominaisuudesta. Nämä indeksit lasketaan pohjoismaisesta aineistosta siten, että laskennassa on mukana suomalaisten sonnien ja lehmien tietojen lisäksi tanskalaisten ja ruotsalaisten sonnien ja lehmien tiedot. Sikaeläinten jalostuksessa käytettävä menetelmä on puolestaan esimerkiksi kantakoe, joka koostuu tuotanto-ominaisuuksien, teuraslaadun ja lihanlaadun indekseistä. Hevoseläinten osalta jalostusarvon ennuste muodostuu puolestaan kolmesta eri osasta eli suvusta, hevosen omista tuloksista ja jälkeläisten tuloksista. Edellä mainitun

menetelmän tavoitteena on tasapainottaa hevoseläimen suvun, eläimen oman menestyksen ja sen jälkeläisnäyttöjen osuutta siten, että mahdollista jalostusarvoa vääristävät tekijät voitaisiin neutralisoida.

Viime vuosina eläinten genominen arvostelu (eläimen perimäaineksen sisältävän DNA-tiedon hyödyntäminen) on yleistynyt nopeasti käytännön työvälineenä nautakarjataloudessa. Naudasta tuli vuonna 2009 ensimmäinen tuotantoeläin, jonka geenisekvenssi selvitettiin kokonaan. Nykyisin genomitestausta käytetään hyväksi keinosiemennyssonnien valinnassa sonniasemilla ja tilatasolla ensisijaisesti silloin, kun tehdään suunnitelmia ja päätöksiä siitä, minkä eläimen alkioita jalostukseen käytetään. Genomitestausta käytetään hyväksi myös esimerkiksi valittaessa jalostukseen jätettäviä hiehoja. Genomitestin avulla voidaan saada jalostusarvon ennuste kaikista jalostusarvosteltavista ominaisuuksista sekä selvittää, millaisia jälkeläisiä vasikka tulee todennäköisesti jättämään. Jalostusarvoja voidaan arvioida parhaiten alhaisen periytymisasteen ominaisuuksissa, kuten terveys- ja hedelmällisyysominaisuuksissa.

Eläinjalostukseen liittyy myös eettisiä kysymyksiä. Esimerkiksi eläinten rakenne- ja hedelmällisyysominaisuudet, sairauksien vastustuskyky ja luonne ovat periytyviä ominaisuuksia. Jalostuksen avulla on mahdollista vaikuttaa mainittuihin ominaisuuksiin sekä negatiivisesti että positiivisesti. Tuotantoeläinaineksen jalostaminen tähtää ensisijaisesti tuotannon tehostamiseen. Esimerkiksi nautojen tuotanto-ominaisuuksiin perustuva jalostaminen on kaksinkertaistanut maitotuotoksen viimeisten 40 vuoden aikana, mutta samalla nautojen elinikä ja hedelmällisyys on laskenut sekä aineenvaihdunta- ja jalkaongelmat lisääntyneet.

Yksi edellytys eläinten jalostustoiminnan tuloksellisuudelle on se, että jalostuksessa käytettävät eläimet voidaan valita riittävän suuresta eläinjoukosta (eläinpopulaatiosta). Jalostustoimintaa varten on tämän vuoksi perustettu kantakirjaa pitäviä yhteisöjä, joiden välityksellä jalostustoimintaan kuuluvat periaatteessa kaikki kyseisen eläinlajin rodun tai linjan eläimet. Kantakirjaa pitävät yhteisöt pitävät eläinlajin roduista tai linjoista kantakirjoja tai kantakirjaa vastaavia rekistereitä ja ne voivat myös auttaa jalostukseen käytettävien eläinten valinnassa.

1.2 Kansallinen lainsäädäntö

Eläinjalostustoiminnasta annettu laki (319/2014), jäljempänä *eläinjalostustoimintalaki*, tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2014 ja sillä kumottiin aiemmin voimassa ollut kotieläinjalostuslaki (794/1993). Kotieläinjalostuslaki oli luonteeltaan puitelaki, jonka säännökset olivat yleisluontoisia ja lakiin sisältyi huomattava määrä väljiä valtuussäännöksiä antaa lakia tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä eivätkä kotieläinjalostuslakiin sisältyvät valtuussäännökset täyttäneet esimerkiksi perustuslain 80 §:ssä tarkoitettua asetuksenantovaltuuksien tarkkarajaisuusvaatimuksia. Eläinjalostustoimintalain säätämisen tavoitteena oli muun muassa saattaa eläinjalostusta koskeva kansallinen lainsäädäntö vastaamaan perustuslain vaatimuksia, selkeyttää tuolloin voimassa ollutta lainsäädäntöä ja saattaa säädöstasot asianmukaisiksi. Lisäksi eläinjalostustoimintaan liittyvät toimeenpanotehtävät, kuten kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksyntään ja valvontaan liittyvät tehtävät, siirrettiin maa- ja metsätalousministeriöstä Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Samaan aikaan eläinjalostustoimintalain voimaantulon kanssa tuli voimaan laki hevostalouslain muuttamisesta. Hevostalouslakiin (796/1993) sisältyi aiemmin muun muassa säännökset hevoseläinten jalostustoiminnasta sekä hevoseläinten kaupasta maahantuonti mukaan lukien ja nämä säännökset vastasivat asialliselta sisällöltään hyvin pitkälle kotieläinjalostuslain jalostustoimintaa ja jalostukseen käytettävien eläinten kauppaa koskevia säännöksiä. Eläinjalostustoimintalakiin sisällytettiin siten säännökset myös muun muassa hevoseläinten jalostustoiminnasta ja kaupasta, mistä johtuen hevostalouslain nimike muutettiin lailla 321/2014 hevoskil-

pailulaiksi. Mainittu laki sisältää tällä hetkellä käytännössä ainoastaan hevoskilpailuihin liittyviä säännöksiä siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää niiden osalta kansallista sääntelyä.

Eläinjalostustoimintalaissa säädetään keskitetysti jalostukseen käytettävistä eläimistä pidettävästä kantakirjasta ja kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä, ohjesäännöstä, jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevista asiakirjoista sekä niiden tuonnista ja eri viranomaisten tehtävistä. Lakiin sisältyy myös säännökset esimerkiksi eläinjalostusrikkomuksesta, päätöksen maksullisuudesta sekä viranomaisen oikeudesta tietojen saantiin ja tietojen luovuttamiseen. Lain soveltamisalaan kuuluvista eläinlajeista säädetään eläinjalostustoimintalain 1 §:n 2 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ottaen kuitenkin huomioon muun muassa, mitä eläinten jalostustoimintaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään. Eläinjalostustoimintalain nojalla annettujen maa- ja metsätalousministeriön asetusten soveltamisala ja samalla eläinjalostustoimintalain soveltamisala on rajattu puhdasrotuisiin nautaeläimiin, lammaseläimiin, vuohieläimiin ja sikaeläimiin sekä risteytettyihin sikoihin ja rekisteröityihin hevoseläimiin eli niihin eläinlajeihin ja -ryhmiin, joiden osalta oli voimassa eläinjalostustoimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä (direktiivejä ja komission päätöksiä).

Eläinjalostustoimintalaki on toissijainen suhteessa eläinsuojelulakiin (247/1996), eläintautilakiin (441/2013) ja eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin (238/2010). Eli, jos edellä mainituissa laeissa on eläinjalostustoimintalaista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan eläinjalostustoimintalain asemasta.

Kantakirjaa pitävien yhteisöjen osalta eläinjalostustoimintalaissa säädetään näiden yhteisöjen hyväksymisestä sekä yhteisöjen velvollisuudesta laatia ohjesääntö, pitää kantakirjaa ja merkitä eläin kantakirjaan. Eläinjalostustoimintalain 3 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusviraston tulee hyväksyä yksityisoikeudellinen tai julkisoikeudellinen yhteisö tietyn eläinlajin rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, jos se täyttää laissa säädetyt hyväksymisen edellytykset. Hyväksymisen edellytyksiä on muun muassa se, että yhteisöllä on riittävä asiantuntemus sekä hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset kantakirjan pitäjän tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi. Jos kyseiselle eläinlajin rodulle on aiemmin hyväksytty jokin toinen yhteisö kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksyminen voidaan kuitenkin evätä laissa tarkemmin säädetyin perustein.

Eläinjalostustoimintalain 4 §:ssä säädetään kantakirjaa pitävän yhteisön velvollisuudesta laatia rotua tai linjaa koskeva ohjesääntö, jonka hyväksymisestä päättää Elintarviketurvallisuusvirasto. Ohjesäännön tulee sisältää muun muassa selvityksen jalostustavoitteista, määritelmän rodun ominaispiirteistä, tiedot muun muassa eläinten yksilöintiä ja polveutumista koskevista järjestelmistä sekä kantakirjan rakenteesta ja jaottelusta sekä tiedot eläinten jalostusarvon määrittelystä. Ohjesäännön sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut eläinjalostustoimintalain 4 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksen jalostukseen käytettävien eläinten jalostusarvon määrittämisestä (1025/2014), joka koskee jalostukseen käytettäviä puhdasrotuisia nautoja, lampaita, vuohia ja sikoja sekä risteytettyjä sikoja ja rekisteröityjä hevoseläimiä.

Kantakirjaa pitävän yhteisön velvollisuudesta pitää kantakirjaa ja kantakirjan sisällöstä säädetään eläinjalostustoimintalain 5 §:ssä. Kantakirjan tulee sisältää muun muassa eläimen tunnistamiseen, polveutumiseen ja jalostusarvoon liittyvät tiedot. Eläinjalostustoimintalain 6 §:n mukaan eläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjaan, jos se täyttää ohjesäännössä rodulle asetetut vaatimukset. Kantakirjaan on hakemuksesta merkittävä myös sellainen eläin, joka on merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevien säännösten mukaisesti kyseisestä rodusta

tai linjasta pidettävään kantakirjaan muussa jäsenvaltiossa. Sekä kantakirjasta ja sen pitämisestä että eläimen merkitsemisestä kantakirjaan voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella eri eläinlajien osalta. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut eläinjalostustoimintalain 5 ja 6 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksen kantakirjan rakenteesta ja eläimen merkitsemisestä kantakirjaan (1024/2014), joka koskee puhdasrotuisia nautoja, lampaita, vuohia ja sikoja, rekisteröityjä hevoseläimiä ja risteytettyjä sikoja.

Kun jalostukseen käytettäviä eläimiä tai niiden sukusoluja tai alkioita myydään, ostetaan, välitetään tai luovutetaan vastikkeetta Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä tai tuodaan muualta kuin toisesta jäsenvaltiosta maahan, eläimen mukana on oltava eläinjalostustoimintalain 7 §:n mukaan polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja. Edelleen mainitun pykälän mukaan kantakirjaa pitävän yhteisön on annettava eläimen omistajan tai haltijan taikka jalostajan pyynnöstä polveutumistodistus (nauta-, lammas-, vuohi-, ja sikaeläin) tai tunnistusasiakirja (hevoseläimet), josta ilmenee muun muassa eläimen tunnistaminen, polveutuminen ja jalostuksellinen arvo. Polveutumistodistuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut eläinjalostustoimintalain 7 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetukset puhdasrotuisten nautojen sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista (350/2014), puhdasrotuisten lampaiden ja vuohien sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista (351/2014), puhdasrotuisten ja risteytettyjen sikojen sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista (352/2014) ja rekisteröityjen hevoseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista (353/2014).

Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista kolmansista maista, eli muusta kuin Euroopan talousalueen jäsenvaltiosta, Suomeen säädetään eläinjalostustoimintalain 8 §:ssä. Säännöksen mukaan eläimen mukana on muun muassa oltava polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja sekä osoitus eläimen merkitsemistä kantakirjaan sekä muiden kuin hevoseläinten osalta todistus siitä, että eläin on merkitty Euroopan unionin lainsäädännössä mukaisesti hyväksytyn, muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön ylläpitämään kantakirjaan. Sukusolujen ja alkioiden osalta on lisäksi tiettyjä lisävaatimuksia. Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontiin liittyvistä tarvittavista selvityksistä sekä niiden sisällöstä eri eläinlajien osalta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ja ministeriö onkin antanut lain 8 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksen jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontia koskevista polveutumistodistuksista ja eräistä muista asiakirjoista (354/2014).

Eläinjalostustoimintalaissa säädettyjen tehtävien osalta toimivaltaisia viranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Tulli. Maa- ja metsätalousministeriölle kuuluu eläinjalostusta koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon ja noudattamisen yleinen ohjaus ja valvonta. Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä on puolestaan ohjata ja valvoa eläinten jalostustoimintaa. Elintarviketurvallisuusvirasto tekee lisäksi esimerkiksi päätöksen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä sekä hoitaa eläinjalostustoimintalain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä, kuten kantakirjaa pitävien yhteisöjen toiminnan valvontaa sekä jalostukseen käytettävien eläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuonnin valvontaa. Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi Tulli valvoo jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontia.

Kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi Elintarviketurvallisuusvirastolla on eläinjalostustoimintalain 13 §:n nojalla oikeus tarkastaa yhteisön toimitiloja sekä saada yhteisöltä tai tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Jos kan-

takirjaa pitävä yhteisö ei enää täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia velvollisuuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on annettava eläinjalostustoimintalain 14 §:n mukaan yhteisölle kirjallinen korjauskehotus. Korjauskehotuksessa asetetaan määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava. Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen kokonaan tai osittain, jos yhteisö ei korjaa hyväksymisen edellytyksiä koskevaa puutetta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa. Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen on peruutettava myös siinä tapauksessa, että yhteisö ei korjaa toimintavelvollisuuksiensa laiminlyöntiä tai rikkomusta asetetussa määräajassa ja kyseessä on yhteisöä koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennainen ja vakava virhe tai laiminlyönti.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi eläinjalostustoimintalain 15 §:n nojalla myös kieltää laissa tarkoitettujen eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden käytön jalostustoimintaan, jos ne eivät täytä eläinjalostustoimintalaissa säädettyjä vaatimuksia. Kiellon määräämiseksi Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä, etteivät eläimet tai niiden sukusolut tai alkiot täytä eläinjalostustoimintalaissa säädettyjä vaatimuksia.

Eläinjalostustoimintalaissa säädetään myös eläinjalostusrikkomuksesta tuomittavasta sakkorangaistuksesta. Eläinjalostusrikkomuksesta voidaan lain 20 §:n mukaan tuomita se, joka tahallaan rikkoo velvollisuutta merkitä eläin kantakirjaan tai velvollisuutta antaa polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja taikka kieltoa käyttää jalostuseläintä tai niiden sukusoluja tai alkioita jalostustoimintaan.

Suomessa on kotieläinjalostuslain voimassaoloaikana hyväksytty mainitun lain nojalla neljä kantakirjaa pitävää yhteisöä eli ProAgria Keskusten Liitto (tietyt lammas- ja vuohieläinten rodut), Faba osk (tietyt nautaeläinten rodut), Figen Oy (tietyt sikaeläinten rodut) sekä Föreningen Ålandsfåret rf (lammasrotu ahvenanmaanlammas). Hevostalouslain nojalla on puolestaan hyväksytty hevoseläinten kantakirjaa pitäviksi yhteisöiksi Suomen Hippos ry (tietyt hevoseläinten rodut) sekä Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry, joista jälkimmäinen ainoastaan Irlannincob-rodun osalta. Eläinjalostustoimintalain voimassaoloaikana Elintarviketurvallisuusvirasto on hyväksynyt yhden hevoseläinten rodun kantakirjaa pitävän yhteisön eli Eestin raskaat vetohevoset ry:n Eestin raskaiden vetohevosten osalta sekä kainuunharmaslammasrodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi ProAgria Keskusten Liiton.

1.3 Euroopan unionin lainsäädäntö

Puhdasrotuisten jalostuseläinten, risteytettyjen jalostussikojen ja niiden sukusolujen ja alkioiden jalostuksessa, kaupassa ja unioniin tulossa sovellettavissa jalostus- ja polveutumisedellytyksistä ja asetuksen (EU) N:o 651/2014, neuvoston direktiivien 89/425/ETY muuttamisesta sekä tiettyjen eläinjalostusta koskevien säädösten kumoamisesta ("eläinjalostusasetus") annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1012, jäljempänä *eläinjalostusasetus*, tuli voimaan 19 päivänä heinäkuuta 2016 ja sitä sovelletaan 1 päivästä marraskuuta 2018 lukien. Euroopan unionissa on harmonisoitu tietyt eläinjalostuksen osa-alueet, koska standardien väliset erot voivat luoda muun muassa teknisiä esteitä jalostuseläimillä ja niiden sukusoluilla ja alkioilla käytävälle kaupalle ja niiden tuonnille.

Eläinjalostusasetuksella kumottiin aiemmin voimassa olleet eläinjalostusta koskevat neuvoston direktiivit 87/328/ETY, 88/661/ETY, 89/361/ETY, 90/118/ETY, 90/119/ETY, 90/427/ETY, 91/174/ETY, 94/28/EY ja 2009/157/EY ja mainittujen direktiivien nojalla annetut komission päätökset ja sekä komission päätös 96/463/EY. Mainittuja direktiivejä ja komis-

sion päätöksiä sovelletaan kuitenkin 1 päivään marraskuuta 2018 asti ja niihin sisältyvät perussäännökset nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten eläinjalostuksen kehittämisestä ja jalostuseläinten ja niiden sukusoluilla ja alkioilla käytävän kaupan ja niiden kolmansista maista tuonnin sääntelystä. Edellä mainitut direktiivit ja komission päätökset ovat eläinlajikohtaisia joskin siten, että ne ovat rakenteeltaan ja sisällöltään hyvin samankaltaisia. Eri direktiiveissä ja komission päätöksissä säädettiin eläinjalostusta koskien erikseen puhdasrotuisista nautaeläimistä, sikaeläimistä, lammaseläimistä ja vuohieläimistä, rekisteröidyistä hevoseläimistä sekä risteytetyistä sioista. Edellä mainittuihin direktiiveihin ja niiden nojalla annettuihin komission päätöksiin sisältyy säännöksiä muun muassa kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymisestä, kantakirjasta ja sen rakenteesta, polveutumistodistuksista ja yksilötulosten arvioinnista.

Eläinjalostusasetuksen johdanto-osan mukaan nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten jalostus on taloudellisesti ja sosiaalisesti strategisessa asemassa Euroopan unionin maataloudessa ja eläinjalostus on osa Euroopan unionin kulttuuriperintöä. Eläinjalostusasetuksen tavoitteena on edistää edellä mainittuihin eläinlajeihin kuuluvien puhdasrotuisten jalostuseläinten ja risteytettyjen jalostussikojen käyttöä maatalouden tulonlähteiden parantamiseksi ja elintarviketurvallisuuden (ruokaturvan) takaamiseksi. Eläinjalostusasetuksessa huomioidaan myös eläingeenivaroista huolehtiminen ja se, että pyrkimykset eläinjalostussektorin kilpailukyvyn parantamiseen eivät saisi johtaa paikallisten eläinrotujen häviämiseen. Eläinjalostusasetuksen yhtenä tavoitteena on myös maatalouden biologisen monimuotoisuuden edistäminen, mistä johtuen eläinjalostusasetukseen sisältyy tiettyjä alkuperärotuja koskevia poikkeuksia yleisistä eläinjalostusta koskevista periaatteista ja vaatimuksista.

Eläinjalostusasetuksen säätämisen yhtenä tavoitteena oli yhdenmukaistaa Euroopan unionin eläinjalostusta koskeva lainsäädäntö eri eläinlajien osalta. Eläinjalostusasetuksessa säädetäänkin keskitetysti kaikkien asetukseen soveltamisalaan kuuluvien eläinten eli nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten jalostuksesta aiemman eläinlajikohtaisen sääntelyn sijaan. Eläinjalostusasetuksessa on myös yhdenmukaistettu eläinjalostukseen liittyvää terminologiaa aiempaan tilanteeseen verrattuna sisällyttämällä asetukseen lukuisia määritelmiä. Eläinjalostusasetukseen sisältyy perussäännökset muun muassa jalostusjärjestöjen ja -toimijoiden (eli kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön) sekä jalostusohjelmien hyväksymisestä, jalostuseläinten merkitsemisestä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin, jalostuseläinten hyväksymisestä jalostukseen, yksilötulosten testauksesta ja jalostusarvon arvioinnista, jalostustodistuksista, jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista kolmansista maista jäsenvaltioon, jäsenvaltioiden viranomaisten suorittamasta valvonnasta ja komission suorittamasta valvonnasta sekä jäsenvaltioissa että kolmansissa maissa.

Komissio on antanut eläinjalostusasetuksen nojalla ensinnäkin 16 päivänä toukokuuta 2017 voimaan tulleen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä jalostuseläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevien jalostustodistusten mallilomakkeiden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/717, jäljempänä *jalostustodistusasetus*, joka tulee sovellettavaksi niin ikään 1 päivästä marraskuuta 2018 lukien. Mainitussa komissio asetuksessa säädetään tarkemmin puhdasrotuisten jalostuseläinten (nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimet) ja risteytettyjen jalostussikojen sekä niiden sukusolujen ja alkioiden jalostustodistusten sisällöstä ja muodosta sekä sisämarkkinoilla (elävät hevoseläimet pois lukien) että tuotaessa jäsenvaltioon kolmansista maista. Komissio on lisäksi antanut 14 päivänä marraskuuta 2017 voimaan tulleen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 täydentämisestä hevoseläimille kerran myönnettävään elinikäiseen tunnistusasiakirjaan sisältyvien hevoseläimiin kuuluville puhdasrotuisille jalostuseläimille myönnettävien jalostustodistusten sisällön ja muodon osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1940, jäljempänä *hevospassin jalostustodistusasetus*, jota sovelletaan

muiden asetusten tavoin 1 päivästä marraskuuta 2018. Hevospassin jalostustodistusasetuksessa säädetään Euroopan talousalueen alueella myönnettyyn hevospassiin sisältyvän jalostustodistuksen sisällöstä ja muodosta.

Komissio on antanut eläinjalostusasetuksen nojalla myös 16 päivänä toukokuuta 2017 voimaan tulleen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä tunnustettuja jalostusjärjestöjä ja jalostustoimijoita koskeviin luetteloihin sisällytettävien tietojen yhteydessä käytettävien mallilomakkeiden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/716, jota sovelletaan niin ikään 1 päivästä marraskuuta 2018. Mainittuun asetukseen sisältyvät tarkemmin ne tiedot, jotka jäsenvaltion on julkaistava sähköisesti pidettävässä luettelosta kustakin kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksytystä yhteisöstä.

Eläinjalostusasetukseen on sisällytetty yhteensä 26 määritelmää Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä käytettävän terminologien yhdenmukaistamiseksi. Määritelmiin on sisällytetty muun muassa eläimen, jalostuseläimen, puhdasrotuisen jalostuseläimen ja risteytetyn jalostussian määritelmät sekä kantakirjan (ja sen eri osien), jalostusrekisterin, jalostusohjelman ja jalostustodistuksen määritelmät. Hevoseläinten — joiden osalta voimassa oleva sääntely ja käytetty terminologia poikkeaa joiltain osin muista eläinlajeista Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä — osalta voinee todeta, että eläinjalostusasetuksessa myös hevoseläimet määritellään puhdasrotuisiksi jalostuseläimiksi, kun voimassa olevassa Euroopan unionin lainsäädännössä kantakirjaan merkityistä hevoseläimistä käytetään nimitystä "rekisteröidyt hevoset". Vaikkakin hevoseläimet määritellään eläinjalostusasetuksessa puhdasrotuisiksi jalostuseläimiksi, ne voivat muista puhdasrotuisista eläinlajeista poiketen olla risteytettyjä, minkä taustalla on pitkään jatkunut käytäntö, jota ei katsottu tarkoituksenmukaista muuttaa eläinjalostusasetuksen valmistelun yhteydessä.

Eläinjalostusasetus sisältää ensinnäkin säännökset siitä, millä edellytyksillä yksityisoikeudellinen tai julkisoikeudellinen yhteisö eli oikeushenkilö voidaan hyväksyä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi (eläinjalostusasetuksessa käytetty terminologia jalostusjärjestö tai jalostustoimija). Hyväksymisen edellytyksenä on muun muassa, että hakijan päätoimipaikka on siinä jäsenvaltiossa, jossa hyväksymistä haetaan, ja että hakija osoittaa hakemuksessaan täyttävänsä jalostusohjelmia koskevat vaatimukset, hakemus sisältää suunnitellusta jalostusohjelmasta tai suunnitelluista jalostusohjelmista luonnosversion sekä että hakija esittää samanaikaisesti ainakin yhtä jalostusohjelman hyväksymistä koskevan hakemuksen. Lisäksi hyväksymisen edellytyksenä on muun muassa se, että yhteisöllä on riittävästi pätevää henkilökuntaa ja että sillä on kutakin jalostusohjelmaa varten riittävän laaja jalostuseläinpopulaatio niillä maantieteellisillä alueilla, joilla kyseistä jalostusohjelmaa on tarkoitus toteuttaa. Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hakeva yhteisö ei täytä eläinjalostusasetuksessa hyväksymiselle asetettuja vaatimuksia, hakemukseen voidaan luonnollisesti antaa kielteinen päätös. Tällöin toimivaltaisen viranomaisen eli Suomessa Elintarviketurvallisuusviraston on kuitenkin ennen kielteisen päätöksen tekemistä ilmoitettava asiasta kirjallisesti perusteluineen hakijalle, joka voi 60 päivän kuluessa pyytää asian uudelleen käsittelyä Elintarviketurvallisuusvirastolta.

Eläinjalostusasetuksessa on eriytetty toisistaan toisaalta kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksyminen ja toisaalta eläinlajin rodun tai linjan jalostusohjelman hyväksyminen. Jalostusohjelman hyväksymisestä päättää sama viranomainen, joka tekee päätöksen kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä, eli Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto. Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä voi olla useampia jalostusohjelmia eli se voi esimerkiksi pitää kantakirjaa enemmästä kuin yhdestä eläinlajin rodusta. Jalostusohjelman hyväksymisen edellytyksistä säädetään yksityiskohtaisesti eläinjalos-

tusasetuksessa. Puhdasrotuisten jalostuseläinten osalta jalostusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on muun muassa se, että jalostusohjelman tavoitteena on yksi tai useampi seuraavista seikoista: rodun parantaminen, rodun säilyttäminen, uuden rodun luominen tai rodun rekonstruointi. Risteytettyjen jalostussikojen osalta jalostusohjelman tavoitteena tulee puolestaan olla joko rodun, linjan tai risteytyksen parantaminen taikka uuden rodun, linjan tai risteytyksen luominen. Jalostusohjelmassa tulee lisäksi kuvata yksityiskohtaisesti muun muassa valinta- ja jalostustavoitteet ja jalostusohjelman tulee täyttää esimerkiksi valinta- ja jalostustavoitteita sekä yksilötulosten testausta tai jalostusarvon arviointia koskevat tarkemmat vaatimukset. Puhdasrotuisten nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten jalostusohjelmiin ja risteytettyjen jalostussikojen jalostajilla (kasvattajilla) on oikeus osallistua jalostusohjelmiin eläinjalostusasetuksen 13 artiklan nojalla. Näiden eläinten jalostajat (kasvattajat) saavat kuitenkin valita vapaasti jalostuseläimensä, jalostaa niitä sekä omistaa jalostuseläimensä. Jos kyse on sellaisesta jalostusohjelmasta, joka koskee tuotantojärjestelmältään suljetun yksityisen yrityksen risteytettyjä jalostussikoja, vastaavaa oikeutta eläinten jalostajalla ei kuitenkaan ole.

Eläinjalostusasetuksessa on yhdenmukaistettu myös kantakirjaa ja sen rakennetta koskevia säännöksiä sekä perusteita eläimen merkitsemiselle kantakirjaan eri eläinlajien osalta. Kantakirja muodostuu pääosastosta, joka voidaan jakaa eri luokkiin, sekä mahdollisesti yhdestä tai useammasta lisäosastosta kuten nykyisinkin. Kantakirjan pääosastoon voidaan merkitä ainoastaan puhdasrotuinen jalostuseläin, joka täyttää eläinjalostusasetuksessa kantakirjan pääosastoon merkitsemiselle säädetyt vaatimukset, jotka koskevat muun muassa eläimen vanhempia, polveutumista, tunnistamista ja jalostustodistusta. Kantakirjan pääosasto voi edellä sanotun mukaisesti olla jaettu luokkiin esimerkiksi eläinten arvon mukaan. Kantakirjan pääosaston tiettyyn luokkaan merkitsemiselle voidaan asettaa lisävaatimuksia, jotka voivat koskea esimerkiksi eläimen tuotostasoa tai sen suoritustasoa. Jos eläin ei täytä kantakirjan pääosastoon merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia, eläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjan lisäosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksessa säädetyt vaatimukset, jotka koskevat muun muassa eläimen tunnistusta ja rekisteröintiä, eläimen rodun ominaisnaispiirteiden mukaisuutta sekä eläimen ominaisuuksia.

Risteytetyt jalostussiat merkitään puolestaan jalostusrekisteriin, johon voidaan eläinjalostusasetuksen säännösten mukaan rekisteröidä kaikki samaan rotuun, linjaan tai risteytykseen kuuluvat risteytetyt jalostussiat, jotka täyttävät eläinjalostusasetuksessa säädetyt vaatimukset.

Eläinjalostusasetukseen sisältyy myös yksilötuloksen testausta ja jalostusarvon arviointia koskevia säännöksiä. Eläinjalostusasetuksen mukaan yksilötuloksen testauksessa tai jalostusarvon arvioinnissa käytettävien menetelmien on oltava yleisten jalostusperiaatteiden mukaisesti tieteellisesti hyväksyttäviä ja menetelmissä on otettava huomioon mahdolliset Euroopan unionin vertailukeskusten vahvistamat säännöt ja standardit tai, jos näitä ei ole, kansainvälisen kotieläinten tuotantoseurantakomitean (ICAR) sopimat periaatteet.

Yksilötulosten testausjärjestelmät on määritettävä muun muassa niin, että jalostuseläinten luotettava vertailu on mahdollista riippumatta testauspaikasta, joka voi olla esimerkiksi testausasema tai maatila. Yksilötulosten testaukseen voidaan kerätä tietoja myös esimerkiksi teurastamoista. Jalostusohjelmassa on määriteltävä asetettuihin valintatavoitteisiin liittyvät ja kirjattavat ominaisuudet. Esimerkiksi, jos jalostusohjelman valintatavoitteisiin sisältyy maidontuotanto-ominaisuudet, tällöin tulisi kirjata tiedot maidontuotannosta, maidon koostumuksesta ja muista merkityksellisistä ominaisuuksista, jotka on määritelty yksilötulosten testaamisessa käytettävässä menetelmässä.

Jalostusarvon arviointiin tulee eläinjalostusasetuksen säännösten mukaan sisällyttää merkitykselliset tuotanto- ja muut kuin tuotanto-ominaisuudet, jotka liittyvät hyväksytyssä jalostusoh-

jemassa asetettuihin valintatavoitteisiin. Jalostuseläinten jalostusarvot on arvioitava arvioinnissa käytettävän menetelmän mukaisesti yksilötulosten testausten avulla kerättyjen tietojen tai jalostuseläimistä kerättyjen genomisten tietojen tai jonkin muun yleiset periaatteet täyttävän menetelmän avulla kerättyjen tietojen avulla taikka yhdistelmänä edellä mainituista tiedoista. Arvioitujen jalostusarvojen luotettavuus on laskettava. Jalostuseläinten jalostusarvojen julkaisemisen yhteydessä on ilmoitettava julkaistujen jalostusarvojen luotettavuus ja arviointipäivä.

Eläinjalostusasetukseen ja sen nojalla annettuihin jalostustodistusasetukseen sekä hevospassin jalostustodistusasetukseen sisältyy hyvin yksityiskohtaista sääntelyä jalostustodistuksista kuten jalostustodistusten myöntämisestä ja niiden sisältämistä tiedoista. Sisämarkkinoilla kantakirjaan merkityn puhdasrotuisen nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimen jalostustodistuksen saa antaa vain kyseisen eläinlajin rodun kantakirjaa pitäväksi hyväksytty yhteisö ja vastaavasti risteytetyn jalostussian jalostustodistuksen hyväksytty jalostusrekisteriä pitävä yhteisö. Sukusolujen ja alkioiden jalostustodistuksen voi kuitenkin antaa jalostusjärjestön tai -toimijan toimittamien tietojen perusteella tiettyjen edellytysten täyttyessä myös spermankeräysasema, spermavarasto taikka alkionkeräys- tai alkiontuotantoryhmä, joka on hyväksytty sukusoluilla ja alkioilla käytävää unionin sisäistä kauppaa varten unionin eläinterveyssäännöstön mukaisesti. Jalostustodistuksen tulee siis sisältää eläinjalostusasetuksessa edellytetyt tiedot. Jalostustodistusasetus sisältää puolestaan jalostustodistusten mallilomakkeet (erikseen eläville eläimille, siemennesteelle, munasoluille ja alkioille). Esimerkiksi puhdasrotuisen jalostuseläimen jalostustodistuksessa tulee olla muun muassa tieto todistuksen antavasta tahosta, kantakirjan nimestä, eläimen rodusta, sukupuolesta, syntymäajasta ja kantakirjanumerosta, eläimen polveutumisesta sekä jalostusarvon arvioinnista ja suoritustestien tuloksista. Jalostuseläimen sukusolujen ja alkioiden jalostustodistuksen tulee puolestaan sisältää tiedot muun muassa todistuksen antajasta, luovutuseläimestä sekä tiedot, joiden avulla sukusolut tai alkiot voidaan yksilöidä. Hevospassin jalostustodistusasetukseen sisältyy puolestaan edellä sanotun mukaisesti Euroopan talousalueen alueella myönnettyyn hevospassiin sisältyvän jalostustodistuksen mallilomake.

Silloin, kun kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkityllä jalostuseläimillä taikka niiden sukusoluilla tai alkioilla käydään kauppaa jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä, mukana on seurattava jalostustodistus. Jalostustodistuksen seuraamista koskeva vaatimus kattaa myös sellaisen tilanteen, jossa jalostuseläin tai jalostuseläimen sukusoluilla tai alkioilla tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä toiseen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Tämä vaatimus koskee siis sisämarkkinoita eli Euroopan talousalueen aluetta, koska Euroopan talousalueen sisällä tapahtuva kauppa katsotaan olevan osa sisämarkkinoilla tapahtuvaa toimintaa. Kaupan käymisellä tarkoitetaan eläinjalostusasetuksen mukaan ostamista, myymistä, vaihtamista, muulla tavoin hankkimista sekä luovuttamista.

Eläinjalostusasetukseen sisältyy säännökset myös jalostuseläinten ja jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden tuonnista kolmansista maista eli Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista. Nämä unioniin tuloon liittyvät säännökset ja edellytykset vastaavat hyvin pitkälle sisämarkkinoilla käytävään kauppaan sovellettavia vaatimuksia.

Tuotaessa komission hyväksymän ja komission ylläpitämään luetteloon merkityn kolmannen maan kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitty jalostuseläin tai jalostuseläinten sukusoluja tai alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, niiden mukana on oltava jalostustodistus, jos kyseiset jalostuseläimet tai kyseisistä sukusoluista tai alkioista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Jalostustodistuksen sisältämistä tiedoista säädetään eläinjalostusasetuksen lisäksi jalostustodistusasetuksessa. Komissio tekee päätöksen kolmannen maan jalostuselimen

(esimerkiksi kolmannessa maassa sijaitseva jalostajien yhdistys tai jalostusorganisaatio, jonka kyseinen kolmas maa on hyväksynyt kantakirjan tai jalostusrekisterin pitäjäksi) hyväksymisestä luetteloon sekä pitää edelleen yllä, päivittää ja julkaisee luettelon niistä kolmansien maiden jalostuselimistä, jotka täyttävät eläinjalostusasetuksessa säädetyt vaatimukset. Tullakseen komission hyväksymäksi kolmannen maan jalostuselimeksi, tämän tulee täyttää eläinjalostusasetuksessa säädetyt vaatimukset, jotka koskevan muun muassa jalostusohjelmaa (kuten jalostuseläinten merkitsemistä kantakirjaan tai rekisteröimistä jalostusrekisteriin, jalostuseläinten hyväksymistä jalostukseen sekä yksilötulosten testauksessa ja jalostusarvon arvioinnissa käytettävät menetelmät) sekä sitä, että kyseinen jalostuselin on kyseessä olevan kolmannen maan virallisen laitoksen valvonnassa. On syytä huomata, että vaatimus jalostustodistuksen mukana olemisesta koskee ainoastaan sellaista jalostuseläintä, joka on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Vastaavasti jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden osalta vaatimus jalostustodistuksen mukana olemisesta koskee vain sellaisia jalostuseläinten sukusoluja tai alkioita, joista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Eläinjalostusasetukseen sisältyy myös erillinen säännös niin sanotun sopimustullin, josta säädetään tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87, soveltamisesta kolmannesta maasta tuotavan puhdasrotuisen jalostuseläimen tuonnissa. Jos puhdasrotuisen jalostuseläimen tuontiin halutaan sopimustullia sovellettavaksi, eläimen mukana on oltava jalostustodistus sekä asiakirja, josta käy ilmi, että eläin merkitään vastaanottavassa jäsenvaltiossa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Lisäksi eläinlääkinnällisessä rajatarkastuksen yhteydessä tulee tarkistaa myös, että lähetyksen eli puhdasrotuisen jalostuseläimen mukana on artiklassa tarkoitetut asiakirjat ja että lähetyksen sisältö ja merkinnät vastaavat asiakirjoissa annettavia tietoja. Edellä mainitut seikat tarkistetaan siten eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä muutoin tarkistettavien seikkojen lisäksi.

Eläinjalostusasetukseen sisältyy myös säännökset jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valvontavelvollisuudesta sekä komission valvontaoikeudesta. Toimivaltaiselle viranomaiselle eläinjalostusasetuksessa säädetty valvontavelvollisuus ja sen sisältö on laajempi kuin voimassa olevassa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä ja esimerkiksi vaatimus säännöllisestä otantavalvontojen tekemisestä on uusi valvontaan liittyvä tehtävä. Eläinjalostusasetuksen mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava muun muassa käytössään sellaisen menettelyt, joilla varmistetaan ja todennetaan niiden suorittaman valvonnan ja muiden toimien tehokkuus, asianmukaisuus, puolueettomuus, laatu ja johdonmukaisuus. Lisäksi toimivaltaisen viranomaisen palveluksessa tai käytettävissä on oltava riittävästi asianmukaisen pätevyyden, koulutuksen ja kokemuksen omaavaa henkilöstöä ja toimivaltaisella viranomaisella on oltava lailliset valtuudet suorittaa valvontaa ja muita virallisia toimia sekä ryhtyä eläinjalostusasetuksessa säädettyihin toimiin. Eläinjalostusasetuksen mukaan toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava toimijoiden valvontaa riittävän usein sen varmistamiseksi, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävät yhteisöt tai muut toimijat noudattavat eläinjalostusasetuksen säännöksiä. Kaikesta suoritetusta valvonnasta on laadittava kirjallinen dokumentti, jonka tulee sisältää muun muassa tiedot valvonnan tuloksista sekä mahdollisista valvonnan tulosten perusteella edellytettävistä korjaavista toimenpiteistä tai seuraamuksista.

Komissiolla on puolestaan eläinjalostusasetuksen nojalla oikeus suorittaa jäsenvaltioissa valvontaa, jonka tarkoituksena on muun muassa todentaa asetuksessa säädettyjen sääntöjen soveltaminen sekä todentaa täytäntöönpanokäytännöt ja virallisten valvontajärjestelmien ja niitä käyttävien toimivaltaisten viranomaisten toimintakyky, minkä lisäksi tarkoituksena on tutkia ja kerätä tietoja esimerkiksi ongelmista asetuksen säännösten soveltamisessa tai täytäntöönpanossa. Komission asiantuntijoiden jäsenvaltioissa suorittamaan valvontaan voi sisältyä

myös kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäviin yhteisöihin kohdistuvia paikan päällä tehtäviä tarkastuksia yhteistyössä niiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka suorittavat virallista valvontaa eli Suomessa yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa.

2 Ehdotetut muutokset

Eläinjalostustoimintalain *1 §:ää* (*Soveltamisala*) ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että laissa säädettäisiin eläinjalostusasetuksen täytäntöönpanosta siltä osin kuin asetuksen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä. Eläinjalostusasetukseen ja eläinjalostusasetuksen nojalla annettuihin jalostustodistusasetukseen, hevospassin jalostustodistusasetukseen ja komission täytäntöönpanoasetukseen 2017/716 on edellä kohdassa 1.3 (Euroopan unionin lainsäädäntö) selostetun mukaisesti koottu yhteen Euroopan unionin eläinjalostusta koskeva lainsäädäntö. Eläinjalostustoimintalakia sovellettaisiin jatkossakin nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimiin risteytetyt jalostussiat mukaan lukien kuten nykyisin. Koska eläinjalostusasetuksessa säädetään tyhjentävästi eläinjalostusasetuksen soveltamisalaan kuuluvista eläinlajeista, voimassa olevan pykälän 2 momentin valtuussäännös säätää eläinjalostustoimintalain soveltamisalaan kuuluvista eläinlajeista maa- ja metsätalousministeriön asetuksella poistettaisiin laista tarpeettomana, koska lain soveltamisalaan kuuluvat eläinlajit määräytyvät jatkossa eläinjalostusasetuksen säännösten perusteella.

Eläinjalostustoimintalain *3 §:ää* (*Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen*) ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että säännökset koskisivat myös jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyntää. Ehdotettu muutos perustuu eläinjalostusasetuksen 2 artiklaan (*Määritelmät*) sisältyviin määritelmiin, joiden mukaan kantakirjaa pidetään puhdasrotuisista nauta-, sika-, lammas- vuohi- ja hevoseläimistä ja jalostusrekisteriä risteytetyistä jalostussioista. Tältä osin säännöksen asiallinen sisältö ei kuitenkaan muuttuisi, koska voimassa olevan eläinjalostustoimintalain 1 §:n mukaan se, mitä laissa säädetään kantakirjasta, koskee myös kantakirjaa vastaavaa rekisteriä. Kantakirjaa vastaavalla rekisterillä on tarkoitettu nimenomaan risteytetyistä sioista pidettävää rekisteriä. Vastaava muutos eli jalostusrekisteriä pitävän yhteisön lisäys ehdotetaan edellä mainituista syistä tehtäväksi myös luvun otsikkoon.

Ehdotetun *1 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi hakemuksesta hyväksyä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, jos yhteisö täyttää eläinjalostusasetuksen 4 artiklan (*Jalostusjärjestöjen ja -toimijoiden tunnustaminen*) 3 kohdassa ja liitteessä I *(II luvussa tarkoitettujen jalostusjärjestöjen ja -toimijoiden tunnustaminen ja jalostusohjelmien hyväksyminen*) tarkoitetut vaatimukset eli hyväksymisedellytysten osalta viitattaisiin suoraan eläinjalostusasetuksen säännöksiin. Julkisoikeudellisella tai yksityisoikeudellisella yhteisöllä tarkoitettaisiin eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua jalostusjärjestöä, 2 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua jalostustoimijaa sekä 2 artiklan 25 kohdassa tarkoitettua tuotantojärjestelmältään suljettua yksityistä yritystä. Eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädetään hyväksymisen yleisistä edellytyksistä, joita ovat muun muassa, että hakija osoittaa hakemuksessaan täyttävänsä jalostusohjelmia koskevat vaatimukset, hakemus sisältää suunnitellusta jalostusohjelmasta tai suunnitelluista jalostusohjelmista luonnosversion sekä että hakija esittää samanaikaisesti ainakin yhtä jalostusohjelman hyväksymistä koskevan hakemuksen. Eläinjalostusasetuksen liitteen I osassa 1 säädetään puolestaan tarkemmin yhteisön hyväksymisedellytyksistä kuten henkilöstön riittävyydestä, jalostuseläinpopulaatiosta, jalostusohjelmien toteuttamisesta sekä menettelysäännöstä esimerkiksi riitojen ratkaisemisessa, yhdenvertaisessa kohtelussa sekä eri toimijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista. Jalostusohjelmille asetetuista vaatimuksista säädetään tarkemmin eläinjalostusasetuksen liitteen I osassa 2. Hevoseläinten kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymiselle säädetään lisäksi lisävaatimuksia eläinjalostusasetuksen liitteen I osas-

sa 3, joiden vaatimusten on myös täytyttävä ennen kuin yhteisö voidaan hyväksyä hevoseläinten kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että hakemuksiin liitettävien selvitysten osalta viitattaisiin eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitettuihin selvityksiin. Hakijan tulisi siten ensinnäkin liittää hakemukseensa selvitykset liitteen I osassa 1 säädettyjen vaatimusten täyttymisestä eli esimerkiksi yhteisön henkilöstöstä, tiloista ja laitteista sekä selvityksen siitä, miten se voi tuottaa ja käyttää jalostuseläimistä kerättyjä tietoja, joita tarvitaan jalostusohjelmien toteuttamiseen. Edelleen hakemukseen sisällytettävän luonnosversion kustakin suunnitellusta jalostusohjelmasta tulisi sisältää eläinjalostusasetuksen liitteen I osassa 2 tarkoitetut tiedot eli esimerkiksi tiedot jalostusohjelman tavoitteesta, rodun, linjan tai risteytyksen ominaispiirteistä, tunnistusjärjestelmästä, polveutumisen rekisteröintijärjestelmästä sekä tiedot jalostusohjelman valinta- ja jalostustavoitteista sekä yksilötulosten testauksesta ja jalostusarvon arvioinnista. Hevoseläinten osalta hakemukseen tulisi lisäksi sisällyttää liitteen I osassa 3 tarkoitetut tiedot ja selvitykset. Nämä viimeksi mainitut lisätiedot liittyvät esimerkiksi hevoseläinten rodun alkuperää koskevaan kantakirjaan. Hakemukseen liitettävät selvitykset vastaavat pääosin voimassa olevan eläinjalostustoimintalain ja lain nojalla annettujen maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa säädettyjä vaatimuksia hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusviraston tulisi hyväksyä hyväksymisen edellytykset täyttävä hakija kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi kuten nykyisinkin. Sen sijaan hyväksymisen epäämisen osalta, josta säädetään pääsäännön osalta voimassa olevan pykälän 3 momentissa ja hevoseläinten osalta lisäksi pykälän 4 momentissa, ehdotetaan viitattavaksi eläinjalostusasetuksen 5 artiklan (*Jalostusjärjestön tai -toimijan tunnustamisen epääminen*) säännökseen. Eläinjalostusasetuksen 5 artiklassa säädetään hakijan kuulemisesta sekä hakemuksen uudelleen käsittelystä. Ehdotuksen mukaan siinä tapauksessa, että Elintarviketurvallisuusvirasto aikoisi evätä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksymistä koskevan hakemuksen, Elintarviketurvallisuusviraston olisi ilmoitettava asiasta kirjallisesti perusteluineen hakijalle, joka voisi 60 päivän kuluessa pyytää asian uudelleen käsittelyä Elintarviketurvallisuusvirastolta. Ehdotettu 60 päivää on eläinjalostusasetuksessa säädetty pisin mahdollinen määräaika pyynnön tekemiselle eikä määräajan lyhentämistä ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi riittävän valmisteluajan turvaamiseksi hakijalle asian uudelleen käsittelyä varten tarvittavien selvitysten ja tarkennusten tekemiseen. Edelleen ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusviraston olisi annettava asiassa eli hakemuksen uudelleen käsittelyssä päätös 60 päivän kuluessa asian uudelleen käsittelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta, mikä on 30 päivää lyhyempi määräaika kuin mitä eläinjalostusasetuksen säännöksissä mahdollistetaan. Ottaen kuitenkin huomioon esimerkiksi hallintolain säännökset hyvästä hallinnosta ja hallinnon joutuisuudesta sekä sen, että hyväksymistä koskevaa hakemusta on jo aiemmin käsitelty Elintarviketurvallisuusvirastossa ja virasto on tuossa yhteydessä antanut hakijalle hakemuksen epäämistä koskevan perustelun, 60 päivän määräaikaa asian uudelleen käsittelemisessä voidaan pitää Elintarviketurvallisuusviraston osalta riittävänä ja hakijan kannalta kohtuullisena määräaikana.

Voimassa olevan pykälän 5 ja 6 momentin sisältöön ei ehdoteta asiallisia muutoksia. Momentteihin lisättäisiin kuitenkin edellä sanotusta syystä johtuen maininta jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä ja momentit olisivat pykälään ehdotettujen muutosten jälkeen pykälän *4 ja 5 momentti*.

Eläinjalostustoimintalain *4 §:ssä* (*Jalostusohjelma*) säädettäisiin kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön velvollisuudesta laatia eläinlajin rotua tai linjaa koskeva jalostusohjelma. Pykälää sen otsikko mukaan lukien muutettaisiin ensinnäkin eläinjalostusasetuksen ter-

minologiasta johtuen siten, että ohjesäännön sijasta pykälässä säädettäisiin jalostusohjelmasta, missä on käytännössä kyse samasta asiasta. Eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 26 kohdan mukaan jalostusohjelmalla tarkoitetaan järjestelmällistä toimintaa, johon sisältyy jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden rekisteröiminen, valinta, jalostaminen ja vaihtaminen ja joka suunnitellaan ja toteutetaan toivottujen fenotyyppisten ja/tai genotyyppisten ominaispiirteiden säilyttämiseksi tai parantamiseksi kohderyhmänä olevassa jalostuseläinten populaatioissa.

Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä tulisi olla vähintään yksi hyväksytty eläinjalostusasetuksen 8 artiklassa (*Jalostusjärjestöjen ja -toimijoiden toteuttamien jalostusohjelmien hyväksyminen*) ja liitteessä I tarkoitettu jalostusohjelma. Eläinjalostusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan jalostusohjelman tavoitteena tulee olla puhdasrotuisten jalostuseläinten kyseessä ollessa yksi tai useampi seuraavista seikoista: rodun parantaminen, rodun säilyttäminen, uuden rodun luominen tai rodun rekonstruointi. Risteytettyjen jalostussikojen kyseessä ollessa jalostusohjelman tavoitteena tulee puolestaan olla joko rodun, linjan tai risteytyksen parantaminen taikka uuden rodun, linjan tai risteytyksen luominen. Edelleen eläinjalostusasetuksen mukaan jalostusohjelmassa tulee kuvata yksityiskohtaisesti valinta- ja jalostustavoitteet. Jalostusohjelman tulee lisäksi täyttää liitteen I osassa 2 tarkoitetut jalostusohjelmaa koskevat tarkemmat vaatimukset, jotka koskevat muun muassa valinta- ja jalostustavoitteita sekä yksilötulosten testausta tai jalostusarvon arviointia. Hevoseläimiin kuuluvien puhdasrotuisten jalostuseläinten osalta jalostusohjelman tulee edellä mainitun lisäksi täyttää myös liitteen I osassa 3 tarkoitetut jalostusohjelmaa koskevat vaatimukset, jotka liittyvät muun muassa rodun alkuperää koskevaan kantakirjaan. Yksilötulosten testauksesta ja jalostusarvon arvioinnista säädetään muun muassa eläinjalostusasetuksen IV luvussa (*Jalostuseläinten merkitseminen kantakirjaan ja jalostusrekisteriin ja hyväksyminen jalostukseen*) ja liitteessä III (*25 artiklassa tarkoitettu yksilötulosten testaus ja jalostusarvon arviointi).* Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksytty yhteisö aikoo toteuttaa eläinjalostusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksyttyä jalostusohjelmaa myös toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, missä se on hyväksytty kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, jalostusohjelman hyväksymiselle säädetään lisävaatimuksia eläinjalostusasetuksen 12 artiklassa. Tällaisessa tilanteessa myös eläinjalostusasetuksen 12 artiklan edellytysten on täytyttävä aiottaessa laajentaa jalostusohjelman toteuttamisen maantieteellistä aluetta ja haettaessa tälle jalostusohjelman toteuttamisen maantieteellisen alueen laajentamiselle hyväksyntää asianomaiselta toimivaltaiselta viranomaiselta.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto tekisi erillisen päätöksen pelkän jalostusohjelman hyväksymisestä eikä kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen yhteydessä kuten nykyisin. Ehdotettu muutos johtuu siitä, että eläinjalostusasetuksessa kantakirjan tai jalostusrekisterin pitävän yhteisön hyväksyminen on eriytetty jalostusohjelman hyväksymisestä. Eläinjalostusasetuksessa tehty eriyttäminen toisaalta jalostusohjelman ja toisaalta kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymisestä johtuu siitä, että jalostusohjelman maantieteellinen kattavuus voi ulottua kyseisen jäsenvaltion rajojen ulkopuolelle, mutta kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön päätoimipaikan on aina sijaittava siinä jäsenvaltiossa, jossa hakemus on jätetty. Momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että Elintarviketurvallisuusvirastolle tulisi jatkossa ilmoittaa jalostusohjelman muuttamisesta vain siinä tapauksessa, että muutos on merkittävä. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 9 artiklan (*Hyväksytyn jalostusohjelman muuttaminen*) 1 kohdan säännökseen. Jalostusohjelman merkittävä muutos katsottaisiin ehdotuksen mukaan hyväksytyksi ja muutos tulisi voimaan ilman erillistä päätöstä, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei toisin ilmoittaisi 90 päivän kuluessa saatuaan ilmoituksen jalostusohjelman merkittävästä muutoksesta. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 9 artiklan 3 kohtaan.

Voimassa olevan eläinjalostustoimintalain *4 §:n 3 momentin* säännös antaa tarkempia säännöksiä ohjesäännön sisällöstä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella poistettaisiin laista, koska jalostusohjelmasta ja sen sisällöstä säädetään tyhjentävästi uudessa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä.

Eläinjalostustoimintalain *5 §:n (Kantakirja ja jalostusrekisteri ja niiden pitäminen) 1 momenttia* muutettaisiin ensinnäkin siten, että kantakirjaa pitävän yhteisön velvollisuudesta pitää kantakirjaa momentissa säädettäisiin myös jalostusrekisteriä pitävän yhteisön velvollisuudesta pitää jalostusrekisteriä. Mainittu velvollisuus pitää kantakirjaa tai jalostusrekisteriä ei ole uusi voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna, koska velvoite on nytkin olemassa. Ehdotuksen mukaan kantakirjan pitämisen osalta viitattaisiin eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 12 kohdassa tarkoitettuun kantakirjaan ja jalostusrekisterin osalta eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettuun jalostusrekisteriin. Eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 12 kohdan mukaan kantakirjalla tarkoitetaan kantakirjaa, tiedostoa tai tietovälinettä, jossa on pääosasto ja kantakirjaa pitävän yhteisön niin päättäessä yksi tai useampi lisäosasto sellaisille saman lajin eläimille, joita ei voida merkitä pääosastoon, taikka tarpeen mukaan mikä tahansa vastaava jalostuselimen pitämä kirjaa. Jalostusrekisterillä tarkoitetaan puolestaan eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 17 kohdan mukaan tiedostoa tai tietovälinettä, johon risteytetyt jalostussiat rekisteröidään ja jossa on tarkat tiedot niiden esivanhemmista, taikka tarpeen mukaan mitä tahansa vastaavaa jalostusrekisteriä pitävän yhteisön pitämää rekisteriä.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutattavaksi siten, että kantakirjan rakenteelle ja sisällölle asetettujen vaatimusten osalta viitattaisiin eläinjalostusasetuksen 15—17 artiklaan. Eläinjalostusasetuksen 15 artiklassa (*Kantakirjan rakenne*) säädetään kantakirjan rakenteesta, 16 artiklassa (*Kantakirjan pääosasto*) kantakirjan pääosastosta ja 17 artiklassa (*Kantakirjan lisäosastot*) kantakirjan lisäosastoista. Eläinjalostusasetuksen 15 artiklan mukaan kantakirja muodostuu pääosastosta ja jos jalostusohjelmassa niin määrätään, yhdestä tai useammasta lisäosastosta. Kantakirjan pääosaston jakamisesta luokkiin ja edelleen luokkien alaluokkiin säädetään eläinjalostusasetuksen 16 artiklassa. Kantakirjan pääosasto voidaan jakaa luokkiin ja edelleen alaluokkiin eläinten arvon, iän tai sukupuolen mukaan eläinjalostusasetuksessa tarkemmin säädetyillä perusteilla. Kantakirjaan perustettavista lisäosastoista ja lisäosaston perustamisen edellytyksistä säädetään eläinjalostusasetuksen 17 artiklassa. Mainitun säännöksen mukaan kantakirjaan voidaan perustaa yksi tai useampi lisäosasto saman lajin eläimille, joita ei voida merkitä pääosastoon, sillä edellytyksellä, että jalostusohjelmassa esitetyt säännöt mahdollistavat näiden eläinten jälkeläisten merkitsemisen pääosastoon eläinjalostusasetuksen liitteen II (*IV luvussa tarkoitettu kantakirjaan merkitseminen ja jalostusrekisteriin rekisteröiminen*) säännösten mukaisesti. Jalostusrekisterin rakenteesta ei sen sijaan säädettäisi eläinjalostustoimintalaissa, koska eläinjalostusasetuksen ei sisälly tarkempia säännöksiä jalostusrekisterin rakenteesta tai sisällöstä jalostusrekisterin määritelmää lukuun ottamatta.

Voimassa olevan eläinjalostustoimintalain 5 §:n 3 momentin säännös antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan eri eläinlajeista merkittävistä tiedoista maa- ja metsätalousministeriön asetuksella poistettaisiin laista, koska mainituista seikoista säädetään tyhjentävästi uudessa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä.

Eläinjalostustoimintalain *6 §:ää (Jalostuseläimen merkitseminen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin)* muutettaisiin ensinnäkin siten, että kantakirjan lisäksi pykälässä huomioitaisiin myös jalostusrekisteriin merkitseminen eläinjalostusasetuksen terminologiaa vastaavasti. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin eläimen merkitsemisestä kantakirjaan eli kantakirjan pääosastoon tai kantakirjan lisäosastoon. Ehdotuksen mukaan puhdasrotuinen jalostuseläin olisi hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 18 tai 19 artiklassa taikka 20 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset. Puhdasrotuisella jalostuseläimellä

tarkoitetaan eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 9 kohdan mukaan sellaista nauta-, sika-, lammas-, vuohi- tai hevoseläimen lajiin kuuluvaa eläintä, joka on merkitty tai rekisteröity ja on merkittävissä kantakirjan pääosastoon. Eläinjalostusasetuksen 18 artiklan (*Puhdasrotuisten jalostuseläinten merkitseminen kantakirjan pääosastoon*) mukaan puhdasrotuinen jalostuseläin on merkittävä kantakirjan pääosastoon, jos se täyttää eläinjalostusasetuksen liitteen II osan 1 luvussa 1 (*Puhdasrotuisen jalostuseläimen merkitseminen pääosastoon*) säädetyt vaatimukset. Mainitut vaatimukset koskevat muun muassa eläimen vanhempia, polveutumista, tunnistamista ja jalostustodistusta. Voidakseen tulla merkityksi kantakirjan pääosastoon, puhdasrotuisen jalostuseläimen on kaikissa tapauksissa täytettävä edellä mainitut vaatimukset.

Vaikka puhdasrotuinen jalostuseläin täyttäisikin kaikki edellä mainitut eläinjalostusasetuksen liitteen II osan 1 luvussa 1 säädetyt vaatimukset, sitä ei kaikissa tapauksissa voi kuitenkaan merkitä kantakirjan pääosastoon. Jos kyseinen eläinlaji tai eläintyyppi on eläinjalostusasetuksen 21 artiklan *(Puhdasrotuisten jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden hyväksyminen jalostukseen)* soveltamisalassa, kantakirjan pääosastoon merkittävän puhdasrotuisen jalostuseläimen tulee täyttää myös 21 artiklassa säädetyt vaatimukset. Eläinjalostusasetuksen 21 artiklassa säädetään erilaisiin lisääntymismenetelmiin liittyvistä vaatimuksista eri eläinlajien osalta. Artiklassa 21 säädetyt vaatimukset koskevat erityisesti keinollista lisäämistä eli keinosiemennykseen käytettävälle siemennesteelle ja alkionsiirtoon käytettäville munasoluille ja alkioille asetettuja erityisvaatimuksia. Eläinjalostusasetuksen 21 artiklan 2 kohtaan sisältyy hevoseläimiin kuuluvien puhdasrotuisten jalostuseläinten osalta mahdollisuus kieltää jokin lisääntymismenetelmä kuten keinosiemennys.

Kantakirjaa pitävä yhteisö ei siis saisi kieltäytyä merkitsemästä edellä selostetut vaatimukset täyttävää puhdasrotuista jalostuseläintä kantakirjan pääosastoon. Sama koskee myös sellaista puhdasrotuista jalostuseläintä, joka on merkitty eläinjalostusasetuksen säännösten mukaisesti toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa pidettävään kantakirjaan.

Eläinjalostusasetuksen 19 artiklassa (*Uutta rotua luotaessa tai rotua rekonstruoitaessa sovellettavat poikkeukset vaatimuksesta merkitä eläimet kantakirjan pääosastoon*) säädetään puolestaan poikkeuksista eläimen kantakirjan pääosaston merkitsemisen vaatimuksista niissä tapauksissa, joissa luodaan uutta rotua tai rekonstruoidaan sukupuuttoon kuolleen tai sukupuuton partaalla olevaa rotua. Eläinjalostusasetuksen 20 artiklan (*Eläinten merkitseminen lisäosastoon ja niiden jälkeläisten hyväksyminen pääosastoon*) 2 kohdassa säädetään puolestaan kantakirjan lisäosastoon merkittyjen eläinten jälkeläisten merkitsemistä kantakirjan pääosastoon siinä tapauksessa, että eläimen jälkeläisen täyttävät eläinjalostusasetuksen liitteen II osan 1 luvussa III (*Lisäosastoon merkittyjen eläinten jälkeläisten hyväksyminen pääosastoon*) säädetyt, erityisesti eläimen polveutumista koskevat vaatimukset.

Edelleen ehdotetun 1 momentin mukaan siinä tapauksessa, että eläin ei täytä kantakirjan pääosastoon merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia, eläin olisi hakemuksesta merkittävä kantakirjan lisäosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetyt vaatimukset. Tullakseen merkityksi kantakirjan lisäosastoon eläimen tulisi edellä mainitun säännöksen nojalla kuitenkin täyttää eläinjalostusasetuksen liitteen II osan 1 luvussa II (*Eläimen merkitseminen lisäosastoon*) säädetyt edellytykset, jotka koskevat muun muassa eläimen tunnistamista ja rekisteröintiä, eläimen rodun ominaisnaispiirteiden mukaisuutta sekä eläimen ominaisuuksia.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin risteytettyjen jalostussikojen merkitsemisestä jalostusrekisteriin. Eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 10 kohdan mukaan risteytetyllä jalostussialla tarkoitetaan jalostusrekisteriin rekisteröityä sikaeläintä, joka on tuotettu tarkoituksellisesti risteyttämällä taikka jota käytetään tarkoituksena muodostaa risteytys mainitussa eläinjalos-

tusasetuksen säännöksessä tarkemmin määriteltyjen luokkien sisällä tai niiden välillä. Ehdotuksen mukaan risteytetty jalostussika olisi hakemuksesta merkittävä jalostusrekisteriin, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 23 artiklassa (*Risteytettyjen jalostussikojen rekisteröiminen jalostusrekisteriin*) säädetyt vaatimukset. Eläinjalostusasetuksen 23 artiklan 1 kohdan mukaan jalostusrekisteriä pitävän yhteisön on pyynnöstä rekisteröitävä jalostusrekisteriinsä kaikki samaan rotuun, linjaan tai risteytykseen kuuluvat risteytetyt jalostussiat, jotka täyttävät eläinjalostusasetuksen liitteen II osassa 2 tarkoitetut vaatimukset. Eläinjalostusasetuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaan jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei saa kieltäytyä rekisteröimästä jalostusrekisteriin myöskään sellaista risteytettyä jalostussikaa, joka on asianmukaisesti rekisteröity toisen joko samassa tai toisessa jäsenvaltiossa hyväksytyn jalostusrekisteriä pitävän yhteisön jalostusrekisteriin.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin muusta kuin jäsenvaltiosta eli muusta kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta maahan tuodun jalostuseläimen sekä maahan tuotujen jalostuseläinten sukusoluista ja alkioista tuotettujen jälkeläisten merkitsemisestä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Ehdotuksen mukaan kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön olisi hakemuksesta merkittävä muusta kuin jäsenvaltiosta tuotu jalostuseläin sekä maahan tuoduista jalostuseläimen sukusoluista tai alkioista tuotettu jälkeläinen kantakirjan pääosastoon tai jalostusrekisteriin, jos ne täyttävät eläinjalostusasetuksen 36 artiklassa (*Unioniin tulleiden jalostuseläinten ja unioniin tulleista sukusoluista ja alkioista tuotettujen jälkeläisten merkitseminen kantakirjaan tai rekisteröiminen jalostusrekisteriin*) asetetut vaatimukset. Eläinjalostusasetuksen 36 artiklan 1 kohdan säännöksen vaatimuksia ovat muun muassa, että kyseinen jalostuseläin tai kyseisten sukusolujen ja alkioiden luovuttajat on merkitty lähettävässä Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimivan kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi hyväksytyn yhteisön pitämään kantakirjaan tai jalostusrekisteriin ja että kyseinen jalostuseläin omaa kyseisen jalostusjärjestön tai -toimijan toteuttamassa jalostusohjelmassa määritetyt kyseisen rodun ominaispiirteet.

On syytä todeta, että eläimen omistajalla ei ole mitään velvollisuutta tehdä hakemusta eläimen merkitsemiseksi kantakirjaan tai jalostusrekisteriin, vaikka eläin täyttäisi kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitsemiselle asetetut vaatimukset. Tämä on täysin vapaaehtoista. Sen sijaan kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä ei ole oikeutta kieltäytyä merkitsemästä eläintä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin, jos kyseinen eläin täyttää kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitsemisen edellytykset.

Ehdotetun *4 momentin* mukaan pykälän 2 ja 3 momenttia ei sovellettaisi eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 25 kohdassa tarkoitettuun tuotantojärjestelmältään suljettuun yksityiseen yritykseen, millä tarkoitetaan mainitun säännöksen mukaan sellaista yksityistä yritystä, jonka jalostusohjelmaan ei osallistu yksikään jalostaja tai osallistuu rajallinen määrä jalostajia, jotka ovat sidoksissa kyseiseen yksityiseen yritykseen siten, että ne ovat sitoutuneet vastaanottamaan sen toimittamia risteytettyjä jalostussikoja tai toimittamaan sille risteytettyjä jalostussikoja. Suomessa ei ole tai toimi tällä hetkellä ole yhtään edellä tarkoitettua tuotantojärjestelmältään suljettua yksityistä yritystä. Eläinjalostusasetuksen tiettyjä artikloita tai niiden kohtia ei sovelleta tuotantojärjestelmältään suljettuihin yksityisiin yrityksiin kuten esimerkiksi velvollisuutta hakemuksesta rekisteröidä tuotantojärjestelmältään suljetun yksityisen yrityksen jalostusrekisteriin risteytetyt jalostussiat.

Ehdotetun *5 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto tekisi päätöksen kantakirjaa pitävälle yhteisölle myönnettävästä, eläinjalostusasetuksen 19 artiklan 2 kohdassa, liitteen I osassa 3 ja liitteen II osan 1 luvussa III tarkoitetusta luvasta. Eläinjalostusasetuksen 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun luvan nojalla kantakirjaa pitävä yhteisö voisi poiketa kantakirjan pääosastoon merkitsemisen edellytyksistä siinä tapauksessa, että rekonstruoidaan sukupuuttoon

kuolleen tai sukupuuton partaalla oleva rotu. Luvan myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin eläinjalostusasetuksen 19 artiklassa. Eläinjalostusasetuksen liitteen I osassa 3 tarkoitettu lupa koskee puolestaan hevoseläimiin kuuluvien puhdasrotuisten jalostuseläinten merkitsemistä kantakirjaan siinä tapauksessa, että ne on tunnistettu muulla menetelmällä kuin astutustodistuksella. Eläinjalostusasetuksen liitteen II osan 1 luvussa III tarkoitetun luvan nojalla kantakirjaa pitävä yhteisö voisi puolestaan poiketa kantakirjan pääosastoon merkitsemisen edellytyksistä, jos kyse on uhanalaiseen nauta-, sika-, lammas- tai vuohirotuun kuuluvista puhdasrotuisista jalostuseläimistä tai karaistuneesta lammasrodusta. Kahden viimeksi mainitun luvan myöntämisen tarkemmista edellytyksistä säädetään tarkemmin mainituissa liitteissä.

Voimassa olevan eläinjalostustoimintalain 6 §:n 3 momentin säännös antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkempia säännöksiä kantakirjaan merkitsemisen edellytyksistä poistettaisiin laista, koska mainituista seikoista säädetään tyhjentävästi uudessa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä.

Eläinjalostustoimintalain *7 §:ää* (*Jalostustodistus*) ehdotetaan ensinnäkin muutettavaksi eläinjalostusasetuksen terminologiaa vastaavasti siten, että pykälässä säädettäisiin jalostustodistuksesta, joka terminologisesti korvaa voimassa olevassa lainsäädännössä käytetyt termit polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja (jälkimmäinen hevoseläinten osalta). Jalostustodistuksen määritelmä sisältyy eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 20 kohtaan, jonka mukaan jalostustodistuksella tarkoitetaan jalostusta koskevia todistuksia, varmennuksia tai kaupallisia asiakirjoja, jotka annetaan paperilla tai sähköisessä muodossa jalostuseläimistä tai niiden sukusoluista ja alkioista ja joissa annetaan tietoja polveutumisesta, tunnistamisesta ja yksilötulosten testauksen tai jalostusarvon arvioinnin tuloksista, jos niitä on saatavana. Ehdotetun *1 momentin* mukaan silloin, kun kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkityllä jalostuseläimillä taikka niiden sukusoluilla tai alkioilla käydään kauppaa jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä, mukana olisi seurattava eläinjalostusasetuksen 30 artiklassa (*Jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden mukana seuraavien jalostustodistusten myöntäminen, sisältö ja muoto*) ja jalostustodistusasetuksessa tarkoitettu jalostustodistus. Jalostustodistuksen seuraamista koskeva vaatimus kattaisi myös sellaisen tilanteen, jossa jalostuseläin tai jalostuseläimen sukusoluilla tai alkioilla tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä toiseen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Momentin säännös koskisi siis ainoastaan sisämarkkinoita; jalostustodistuksen osalta säännökset kolmansista maista tuotaessa ehdotetaan sisällytettäväksi lain 8 §:ään. Eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 22 kohdan mukaan "kaupalla" tarkoitetaan toimintaa, jossa eläimiä tai niiden sukusoluja ja alkioita ostetaan, myydään, vaihdetaan tai muulla tavoin hankitaan tai luovutetaan unionin, myös yksittäisen jäsenvaltion, sisällä.

Eläinjalostusasetuksen 30 artiklassa säädetään muun muassa siitä, mikä taho on oikeutettu myöntämään jalostustodistuksen sekä pääsäännöstä jalostustodistuksen sisältämistä tiedoista. Eläinjalostusasetuksen 30 artiklan 6 kohdan mukaan jalostustodistuksen on sisällettävä eläinjalostusasetuksen liitteessä V (*VII luvussa tarkoitetuissa jalostustodistuksissa esitettävät tiedot*) tarkoitetut tiedot sekä oltava 30 artiklan 10 kohdan nojalla annetuissa täytäntöönpanosäädöksissä eli jalostustodistusasetuksessa sekä hevospassin jalostustodistusasetuksessa säädettyjen jalostustodistusten mallien mukaisia. Eläinjalostusasetuksen liitteeseen V sisältyy jalostustodistuksia koskevien yleisten säännösten lisäksi erilliset säännökset niistä tiedoista, jotka on sisällytettävä erityyppisiin jalostustodistuksiin (puhdasrotuiset jalostuseläimet, puhdasrotuisten jalostuseläinten siemenneste, puhdasrotuisten jalostuseläinten munasolut, puhdasrotuisten jalostuseläinten alkiot, risteytetyt jalostussiat, risteytettyjen jalostussikojen siemenneste, risteytettyjen jalostussikojen munasolut ja risteytettyjen jalostussikojen alkiot). Jalostustodistusasetukseen sisältyy puolestaan erityyppisten jalostustodistusten mallilomakkeet eläinjalostusasetuksen liitteen V jaottelun mukaisesti erikseen sisämarkkinoilla käytävää kauppaa varten ja erikseen kolmansista maista tuontia eli unioniin (Euroopan talousalueelle) tuloa varten. Ja-

lostustodistusasetuksen mallilomake sisämarkkinoilla käytävää jalostuseläimen kauppaa varten ei koske muista mallilomakkeista poiketen hevoseläimin kuuluvia jalostuseläimiä, vaan niiden osalta asiasta säädetään hevospassin jalostustodistusasetuksessa.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin ensinnäkin siitä, että jalostustodistuksen saisi antaa vain kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 30 artiklan 2 kohdan nimenomaiseen säännökseen. Edelleen ehdotetun 2 momentin mukaan jalostustodistuksen saisi kuitenkin antaa myös eläinjalostusasetuksen 31 artiklan (*Poikkeukset jalostuseläimillä ja niiden sukusoluilla ja alkioilla käytävää kauppaa varten annettavien jalostustodistusten myöntämistä, sisältöä ja muotoa koskevista vaatimuksista*) 1 kohdassa tarkoitettu toimija kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimittamien tietojen perusteella, jos kyse on sukusoluista tai alkioista. Asiallisesti vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan eläinjalostustoimintalakiin. Eläinjalostusasetuksen 31 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi sallia, että sukusolujen ja alkioiden mukana seuraavan jalostustodistuksen voi antaa jalostusjärjestön tai -toimijan toimittamien tietojen perusteella spermankeräysasema, spermavarasto taikka alkionkeräys- tai alkiontuotantoryhmä, joka on hyväksytty sukusoluilla ja alkioilla käytävää unionin sisäistä kauppaa varten unionin eläinterveyssäännöstön mukaisesti. Koska kuitenkin eläinjalostustoimintalain 20 §:ssä säädetään eläinjalostusrikkomuksena rangaistavaksi se, että tahallaan rikkoo velvollisuutta antaa jalostustodistus, jalostustodistuksen antajatahoista on syytä säätää lailla. Näin ollen Elintarviketurvallisuusviraston ei tarvitsisi tehdä esimerkiksi yksittäisiä päätöksiä niistä spermankeräysasemista tai alkionsiirtoryhmistä, joilla olisi oikeus antaa sukusoluja tai alkioita koskeva jalostustodistus kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimittamien tietojen perusteella. Lain tasoinen säännös lisäisi myös toimijoiden oikeusturvaa, koska toimijat voisivat näin varmistua siitä, että heidän saamansa sukusoluja tai alkioita koskeva jalostustodistus täyttää eläinjalostusasetuksessa säädetyt vaatimukset jalostustodistuksen myöntämiseen oikeutetun tahon osalta. Momentissa säädettäisiin lisäksi velvollisuudesta antaa jalostustodistus pyydettäessä. Tältä osin ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä, koska tälläkin hetkellä kantakirjaa tai kantakirjaa vastaavaa rekisteriä pitävällä yhteisöllä on eläinjalostustoimintalaissa säädetty velvollisuus jalostustodistuksen (aiemman sanamuodon mukaan polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja) antamiseen.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä jalostustodistuksista eläinjalostusasetuksessa säädetyissä rajoissa. Eläinjalostusasetuksessa säädetään tietyiltä osin mahdollisuudesta poiketa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön vaatimuksista esimerkiksi jalostustodistuksen sisällön ja muodon osalta, jos toimivaltainen viranomainen niin sallii. Näistä poikkeusmahdollisuuksista säädetään muun muassa eläinjalostusasetuksen 31 artiklan 2 ja 3 kohdassa ja 32 artiklan (*Hevoseläimiin kuuluville puhdasrotuisille jalostuseläimille myönnettyjen jalostustodistusten muotoa koskevat poikkeukset*) 3 ja 4 kohdassa. Mainittujen säännösten mukaan poikkeukset voi sallia nimenomaan kunkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ja säännöksissä rajataan myös erittäin tarkoin, miltä osin eläinjalostusasetuksen pääsäännöstä jalostustodistusten sisällön ja muodon osalta voidaan niin haluttaessa poiketa. Koska Elintarviketurvallisuusviraston ehdotetaan olevan Suomessa eläinjalostusasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja koska mahdolliset poikkeukset jalostustodistusten sisällöstä ja muodosta tulisi koskea kaikkia toimijoita tasapuolisesti, on perusteltua, tarkoituksenmukaista ja läpinäkyvää, että Elintarviketurvallisuusviraston määräyksellä voitaisiin säätää edellä mainittujen poikkeusten ottamisesta käyttöön Suomessa.

Eläinjalostustoimintalain *8 §:ssä* (*Jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden tuonti*) säädettäisiin niistä erityisvaatimuksista, jotka koskevat jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden tuontia maahan kolmannesta maasta eli muusta kuin Eu-

roopan talousalueen jäsenvaltioista. Ehdotetun *1 momentin* mukaan tuotaessa eläinjalostusasetuksen 34 artiklassa (*Jalostuselinten sisällyttäminen luetteloon*) tarkoitetun jalostuselimen pitämään kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitty jalostuseläin tai jalostuseläinten sukusoluja tai alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, niiden mukana olisi oltava jalostustodistus, jos kyseiset jalostuseläimet tai kyseisistä sukusoluista tai alkioista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Jalostustodistuksella tarkoitettaisiin eläinjalostuslain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua jalostustodistusta, jota on selvitetty edellä mainitun momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa. Vaatimus kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitsemisestä kolmannessa maassa tai vaatimus jalostustodistuksen mukana olemisesta eivät ole uusia vaatimuksia, koska mainituista vaatimuksista säädetään voimassa olevan pykälän 1—3 momentissa. Ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 30 artiklan 5 kohdan säännökseen.

Eläinjalostusasetuksen 34 artiklassa tarkoitetun jalostuselimen pitämällä kantakirjalla tai jalostusrekisterillä tarkoitetaan sellaisen kolmannen maan jalostuselimen, joka on sisällytetty 34 artiklassa tarkoitettuun komission pitämään luetteloon, pitämää kantakirjaa tai jalostusrekisteriä. Eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 7 kohdan mukaan jalostuselimellä tarkoitetaan mitä tahansa kolmannessa maassa olevaa jalostajien yhdistystä, jalostusorganisaatiota, yksityistä yritystä, karjankasvatusorganisaatiota tai virallista laitosta, jonka kyseinen kolmas maa on hyväksynyt nauta-, sika-, lammas-, vuohi- tai hevoseläimiin kuuluvien puhdasrotuisten jalostuseläinten tai risteytettyjen jalostussikojen osalta jalostukseen tarkoitettujen jalostuseläinten unioniin tulon yhteydessä. Komissio siis tekee päätöksen kolmannen maan jalostuselimen hyväksymisestä luetteloon sekä pitää yllä, päivittää ja julkaisee luettelon niistä kolmansien maiden jalostuselimistä, jotka täyttävät eläinjalostusasetuksen 34 artiklassa tai 35 artiklassa (*Kolmansissa maissa sovellettavien eläinjalostusta koskevien toimenpiteiden vastaavuus*) säädetyt vaatimukset. Tullakseen hyväksytyksi mainittuun luetteloon 34 artiklan nojalla jalostuselimen tulee täyttää mainitun artiklan 2 kohdassa säädetyt vaatimukset, jotka koskevan muun muassa jalostusohjelmaa (jalostuseläinten merkitseminen kantakirjaan tai rekisteröiminen jalostusrekisteriin, jalostuseläinten hyväksyminen jalostukseen, jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden käyttö testaukseen ja jalostukseen ja yksilötulosten testauksessa ja jalostusarvon arvioinnissa käytettävät menetelmät) sekä sitä, että kyseinen jalostuselin on kyseessä olevan kolmannen maan virallisen laitoksen valvonnassa tai tarkastama. Eläinjalostusasetuksen 34 artiklan 3 kohdan mukaan komissio voi päättää merkitä kaikki tietyn kolmannen maan jalostuselimet 34 artiklassa tarkoitettuun luetteloon 35 artiklan nojalla, jos komissio katsoo, että kyseisessä kolmannessa maassa sovelletaan eläinjalostusasetuksen toimenpiteitä vastaavia toimenpiteitä esimerkiksi kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen hyväksymisessä, jalostusohjelmien hyväksymisessä taikka puhdasrotuisten jalostuseläinten merkitsemisessä kantakirjaan ja risteytettyjen jalostussikojen rekisteröimisessä jalostusrekisteriin.

Edelleen ehdotetun 1 momentin mukaan vaatimus jalostustodistuksen mukana olemisesta koskee ainoastaan sellaista jalostuseläintä, joka on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Vastaavasti jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden osalta vaatimus jalostustodistuksen mukana olemisesta koskee vain sellaisia jalostuseläinten sukusoluja ja alkioita, joista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin. Myös tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 30 artiklan 5 kohdan nimenomaiseen säännökseen. Jalostustodistusasetuksen liitteeseen III sisältyy jalostustodistuksen mallilomakkeet puhdasrotuisten jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden unioniin tuloa varten ja liitteeseen IV vastaavat mallilomakkeet risteytettyjen jalostussikojen osalta. Sen sijaan, jos joku esimerkiksi tuo kolmannesta maasta Suomeen sellaisen jalostuseläimen, jota ei ole tarkoituskaan merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin, tällaisen eläimen mukana ei tarvitse seurata momentissa tarkoitettua jalostustodistusta.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin niin sanotun sopimustullin soveltamisesta kolmannesta maasta tuotavan puhdasrotuisen jalostuseläimen tuonnissa, miltä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 37 artiklan (*Unioniin tulevien puhdasrotuisten jalostuseläinten sopimustullin soveltamista koskevat tarkastukset*) säännökseen. Sopimustullista, johon eläinjalostusasetuksen 37 artiklassa viitataan, säädetään tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87. Mainitussa asetuksessa säädetään muun muassa tavaranimikkeistöstä (eli yhdistetystä nimikkeistöstä tai lyhennettynä CN) ja mainitun asetuksen liitteen I mukaan nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimiin kuuluvat puhdasrotuiset jalostuseläimet sekä naudan siemenneste on vapautettu sopimustulleista. Ehdotuksen mukaan siinä tapauksessa, että puhdasrotuisen jalostuseläimen tuontiin haluttaisiin sovellettavaksi sopimustullia, Tullille olisi esitettävä eläinjalostusasetuksen 37 artiklassa tarkoitetut asiakirjat. Sopimustullin soveltamista pyydettäessä kolmannesta maasta tuotavan puhdasrotuisen jalostuseläimen mukana on eläinjalostusasetuksen 37 artiklan 1 kohdan mukaan oltava muun muassa jalostustodistus sekä asiakirja, josta käy ilmi, että puhdasrotuinen jalostuseläin merkitään Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Kolmansista maista Suomeen tuotaville eläimille tehtävästä rajatarkastuksesta säädetään eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996), jonka säännökset koskevat siis muun muassa kaikkia Suomeen kolmansista maista tuotavia eläimiä. Eläinjalostusasetuksen 37 artiklassa on kuitenkin asetettu lisävaatimuksia eläinlääkinnällisessä rajatarkastuksessa tarkistettaville seikoille niissä tapauksissa, joissa puhdasrotuisen jalostuseläimen tuonnissa pyydetään sovellettavaksi sopimustullia. Näin ollen pykälän 2 momentissa säädettäisiinkin siitä, että eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä olisi sopimustullin soveltamista pyydettäessä tarkastettava myös eläinjalostusasetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat. Eläinjalostusasetuksen 37 artiklan 2 kohdan mukaan eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä tulee tarkistaa, että lähetyksen eli puhdasrotuisen jalostuseläimen mukana on artiklassa tarkoitetut asiakirjat ja että lähetyksen sisältö ja merkinnät vastaavat asiakirjoissa annettavia tietoja. Nämä seikat tarkistettaisiin siis eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä muutoin tarkistettavien seikkojen lisäksi.

Voimassa olevan eläinjalostuslain *8 §:n 4 ja 5 momentin* sääntely poistettaisiin laista. Eläinjalostusasetuksella kumotaan aiemmin sanotun mukaisesti muun muassa neuvoston direktiivi 94/28/EY, jonka nojalla voimassa olevan pykälän 4 momentissa tarkoitettu komission päätös 95/509/EY on annettu eikä tarvetta mainitunlaiselle sääntelylle enää ole olemassa. Eläinjalostusasetuksessa säädetään tyhjentäväsi jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden tuontiin liittyvistä seikoista, joten tarvetta tai mahdollisuutta antaa tuontiin liittyviä tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ei enää ole, mistä syystä voimassa olevan pykälän 5 momentin säännös ministeriön asetuksenantovaltuudesta poistettaisiin laista.

Eläinjalostustoimintalain *10 §:ää* (*Elintarviketurvallisuusvirasto*) ehdotetaan täydennettäväksi siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto toimisi eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Mainitun kohdan mukaan toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan jäsenvaltion viranomaisia, jotka vastaavat eläinjalostusasetuksen nojalla muun muassa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen hyväksymisestä ja näiden yhteisöjen jalostusohjelmien hyväksymisestä sekä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen virallisesta valvonnasta. Mainitut tehtävät kuuluvat jo tällä hetkellä Elintarviketurvallisuusvirastolle, joten tältä osin virastolle ei ehdoteta uusia tehtäviä, vaan tarkoituksena on selkeyttää lainsäädäntöä toimivaltaisen viranomaisen osalta. Lisäksi toimijoiden on oltava selvillä siitä, mikä viranomainen Suomessa on toimivaltainen tekemään sellaisia päätöksiä, jotka eläinjalostusasetuksessa on suoraan säädetty toimivaltaisen viranomaisen tehtäväksi tai päätettäväksi. Eläinjalostusasetukseen sisältyy lukuisia muita säännöksiä toimivaltaisen viranomai-

sen tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista, mitkä johtuvat suoraan eläinjalostusasetuksen säännöksistä. Esimerkkinä voidaan mainita eläinjalostusasetuksen 38 artiklan (*Tilanteet, joissa toimivaltainen viranomainen toteuttaa jalostusohjelman puhdasrotuisilla jalostuseläimillä*) säännös, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen voi tietyissä tilanteissa itse toteuttaa jonkin puhdasrotuisen jalostuseläimen rodun jalostusohjelmaa.

Eläinjalostustoimintalain *11 §:ää* (*Tulli*) ehdotetaan muutettavaksi sanamuodoltaan siten, että jalostukseen käytettävä eläin korvattaisiin termillä jalostuseläin. Pykälän asialliseen sisältöön ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Eläinjalostustoimintalain *12 §:n* (*Valvonta*) *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi eläinjalostusasetuksessa käytetystä terminologiasta johtuen siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto valvoisi myös jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimintaa. Lisäksi pykälän *2 momentin* sanamuotoa muutettaisiin siten, että jalostukseen käytettävä eläin muutettaisiin jalostuseläimeksi. Pykälän asialliseen sisältöön ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia voimassa olevaan lakiin verrattuna.

Eläinjalostustoimintalain *13 §:n* (*Tarkastusoikeus*) *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus ulotettaisiin eläinjalostusasetuksen terminologiasta johtuen koskemaan myös jalostusrekisteriä pitävää yhteisöä, mikä ei kuitenkaan merkitsisi asiallista muutosta voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna eikä laajentaisi Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeuden piiriin kuuluvia tahoja. Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeudenpiiriin kuuluvien seikkojen osalta lakiin lisättäisiin nimenomainen säännös oikeudesta tarkastaa myös sähköisiä tiedonhallintajärjestelmiä. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 46 artiklan (*Virallisen valvonnan tai muiden virallisten toimien kohteena olevien toimijoiden velvollisuudet*) 1 kohdan b alakohdan säännökseen.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisäksi lisättäväksi säännös komission ja komission nimeämän asiantuntijan oikeudesta osallistua Elintarviketurvallisuusviraston suorittamaan tarkastukseen. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 53 artiklaan (*Komission jäsenvaltioissa suorittama valvonta*), jonka 1 kohdan mukaan komission asiantuntijat voivat eläinjalostusasetuksen soveltamisalan puitteissa suorittaa jäsenvaltioissa valvontaa, jonka tarkoituksena on muun muassa todentaa asetuksessa säädettyjen sääntöjen soveltaminen sekä todentaa täytäntöönpanokäytännöt ja virallisten valvontajärjestelmien ja niitä käyttävien toimivaltaisten viranomaisten toimintakyky, minkä lisäksi tarkoituksena on tutkia ja kerätä tietoja esimerkiksi ongelmista asetuksen säännösten soveltamisessa tai täytäntöönpanossa. Edelleen 53 artiklan 3 kohdan mukaan komission asiantuntijoiden suorittamaan valvontaan voi sisältyä paikan päällä tehtäviä tarkastuksia yhteistyössä niiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotka suorittavat virallista valvontaa eli Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto. Jäsenvaltioiden asiantuntijat voivat eläinjalostusasetuksen 53 artiklan 4 kohdan mukaan avustaa komission asiantuntijoita, missä tapauksessa heille on annettava samat pääsy- ja tiedonsaantioikeudet kuin komission asiantuntijoille. Tarkastusta ei saisi kuitenkaan jatkossakaan suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Pykälän *2 momenttia* muutettaisiin siten, että momentissa säädettäisiin kantakirjaa pitävän yhteisön lisäksi myös jalostusrekisteriä pitävän yhteisön velvollisuudesta antaa Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa. Momentin asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Eläinjalostustoimintalain *14 §:ssä* (*Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävään yhteisöön kohdistettavat hallinnolliset pakkokeinot*) säädettäisiin niistä toimenpiteistä, joihin Elintarviketur-

vallisuusvirasto voisi ryhtyä siinä tapauksessa, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia eläinjalostusasetuksessa ja eläinjalostustoimintalaissa säädettyjä velvollisuuksia. Ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 47 artiklan (*Todetun sääntöjen vastaisuuden johdosta toteutettavat toimet*) säännöksiin. Voimassa olevassa eläinjalostustoimintalaissa säädetään ainoastaan Elintarviketurvallisuusviraston mahdollisuudesta peruuttaa kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen osaksi tai kokonaan. Ehdotettu *1 momentti* vastaa asiallisesti voimassa olevan lain säännöstä eli Elintarviketurvallisuusviraston olisi annettava kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävälle yhteisölle ensin kirjallinen korjauskehotus, jossa sen olisi myös asetettava yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tilanteista, joissa Elintarviketurvallisuusviraston määräämä kielto kohdistuisi kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitsemiseen tai jalostustodistusten myöntämiseen. Kiellon määräämisen edellytyksenä olisi molemmissa tapauksissa se, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei ole korjannut puutetta, laiminlyöntiä tai rikkomusta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa. Tällaisessa tilanteessa Elintarviketurvallisuusvirasto voisi ensinnäkin määrätä, että jalostuseläinten merkitsemistä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin lykätään, jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toiminnassa ilmenee epäselvyyttä esimerkiksi jalostuseläinten tai niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumisen todentamisessa taikka jalostusarvojen laskemisessa. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 47 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan a kohdan säännökseen. Jos taas jalostustodistusten sisällön oikeellisuudessa on todettu epäselvyyksiä tai virheellisyyksiä, Elintarviketurvallisuusvirasto voisi myös määrätä, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön on keskeytettävä jalostustodistusten myöntäminen. Tältä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 47 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan c kohdan säännökseen. Virheellisyydet jalostustodistuksissa voisivat liittyä esimerkiksi systemaattiseen virheeseen eläinten polveutumistiedoissa tai kantakirjaan merkityissä muissa tiedoissa.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin jalostusohjelman hyväksymisen keskeyttämisestä ja peruuttamisesta, miltä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 47 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan d kohdan säännökseen. Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusviraston olisi keskeytettävä jalostusohjelman hyväksynnän voimassaolo tai peruutettava jalostusohjelman hyväksyntä kokonaan, jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti jättää noudattamatta hyväksytyn jalostusohjelman vaatimuksia. Jalostusohjelman hyväksymisestä ja sen sisällöstä säädetään eläinjalostustoimintalain 4 §:ssä sekä eläinjalostusasetuksen 8 artiklan 3 kohdassa ja 12 artiklassa.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamisesta, miltä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 47 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan f kohdan säännökseen. Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti täytä eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyjä vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston olisi peruutettava kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen kokonaan. Eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädetään niistä vaatimuksista, jotka kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön tulee jatkuvasti täyttää. Hyväksynnän peruuttaminen voisi tulla kysymykseen esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, jossa todetaan, ettei kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö pysty suoriutumaan kantakirjan tai jalostusrekisterin pitämiseen liittyvistä tehtävistään esimerkiksi tietojen saantiin tai käsittelyyn liittyvistä puutteista johtuen.

Eläinjalostustoimintalain *15 §:n (Käytön kieltäminen) 2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi sanamuodoltaan siten, että jalostukseen käytettävä eläin korvattaisiin termillä jalostuseläin. Momentin asialliseen sisältöön ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Eläinjalostustoimintalakiin ehdotetaan lisättäväksi *uusi 15 a §* (*Muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen kieltäminen*), jossa säädettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta kieltää tietyissä tapauksissa eläinten jalostustoimintaa harjoittavan tahon omaan käyttöönsä suunnitteleman jalostusohjelman, eli muun kuin eläinjalostustoimintalain 4 §:ssä tarkoitetun jalostusohjelman, toteuttamisen tietyissä tilanteissa. Eläinjalostusasetuksessa ei ole kielletty yksityisten, ainoastaan jalostajan omaan käyttöön tarkoitettujen jalostusohjelmien toteuttamista. Tällaisten jalostusohjelmien toteuttamista voidaan kuitenkin kansallisesti säännellä tai rajoittaa eläinjalostusasetuksen 1 artiklan (*Kohde ja soveltamisala*) 5 kohdan nojalla. Suomessa on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että toimivaltaisella viranomaisella eli Elintarviketurvallisuusvirastolla tulisi olla oikeus puuttua myös muiden kuin hyväksyttyjen jalostusohjelmien toteuttamiseen tietyissä tapauksissa. Eläinjalostusasetuksen johdanto-osan 22 kohdassa on tuotu esiin sellaisia esimerkinomaisia tilanteita, joissa puuttuminen muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamiseen voisi olla mahdollista. Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi ensinnäkin kieltää muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen, kun tällainen jalostustoiminta johtaa liiketoimintaan jalostuseläimillä tai niiden sukusoluilla tai alkioilla. Tältä osin on syytä tuoda uudelleen esiin eläinjalostustoimintalain 7 §:n ja eläinjalostusasetuksen 30 artiklan 2 kohdan säännös siitä, että jalostustodistuksen saa myöntää ainoastaan kyseisen eläinlajin rodun kantakirjaa tai risteytettyjen sikojen jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksytty yhteisö. Jalostustodistuksen tulee seurata jalostuseläintä sekä niiden sukusoluja tai alkioita muun muassa käytäessä niillä kauppaa. Näin ollen muuta kuin hyväksyttyä jalostusohjelmaa toteuttava taho ei saa antaa jalostustodistuksia eikä näin ollen myöskään käydä kauppaa tällaiseen jalostusohjelmaan kuuluvalla eläimellä tai sen sukusoluilla tai alkioilla. Elintarviketurvallisuusvirasto voisi kieltää muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen myös siinä tapauksessa, että mainitun jalostusohjelman toteuttaminen vaarantaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön saman lajin rodun jalostusohjelman toteuttamisen. Tällainen tilanne voisi syntyä esimerkiksi silloin, jos muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisessa kilpaillaan saman eläinlajin rodun rajallisesta eläinpopulaatiosta ja eläinpopulaation vähäisyys vaarantaa hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan kieltoa olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi vastaavalla tavalla kuin eläinjalostustoimintalain 15 §:ssä tarkoitetun käytön kieltämisen osalta.

Eläinjalostustoimintalain *16 §:n* (*Rekisteri kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä) otsikko, 1 momentti ja ehdotettu 4 momentti*, joka vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan pykälän 3 momenttia, muutettaisiin siten, että niihin lisättäisiin myös jalostusrekisteriä pitävä yhteisö. Pykälän otsikon ja mainittujen momenttien asialliseen sisältöön ei kuitenkaan ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Pykälän *2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisteriin merkittäisiin myös tiedot suoritetuista valvontatoimenpiteistä ja niiden tuloksista. Ehdotettu muutos on perustelu sen vuoksi, että eläinjalostusasetuksessa toimivaltaiselle viranomaiselle asetetaan velvollisuus suorittaa virallista valvontaa. Eläinjalostusasetuksen 45 artiklan (*Kirjalliset tiedot virallisesta valvonnasta*) mukaan toimivaltaisten viranomaisten on laadittava kirjalliset tiedot kaikesta suorittamastaan virallisesta valvonnasta. Edelleen mainitun artiklan mukaan valvontaa koskeviin kirjallisiin tietoihin on sisällyttävä kuvaus valvonnan tarkoituksesta, käytetyt valvontamenetelmät, valvonnan tulokset sekä tarvittaessa ne toimet, joita toimivaltaiset viranomaiset edellyttävät toimijan toteuttavan valvonnan tuloksena. Komissio suorittaa eläinjalostusasetuksen säännösten nojalla valvontaa myös jäsenvaltioissa muun muassa sen varmistamiseksi, että jäsenvaltion valvontajärjestelmä on asianmukainen, mikä on myös yhtenä syynä siihen, että

valvontatietojen rekisteröinti on välttämätöntä. Komission suorittamasta valvonnasta säädetään eläinjalostusasetuksen XI luvussa (*Komission suorittama valvonta*).

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston julkaisemasta sähköisestä luettelosta kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä. Vastaavantyyppinen säännös sisältyy voimassa olevan pykälän 2 momenttiin, mutta selkeyden vuoksi asiasta on asianmukaista säätää omassa momentissa. Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisisi kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä sähköisesti eläinjalostusasetuksen 7 artiklassa (*Tunnustettujen jalostusjärjestöjen ja -toimijoiden luettelot*) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä tunnustettuja jalostusjärjestöjä ja jalostustoimijoita koskeviin luetteloihin sisällytettävien tietojen yhteydessä käytettävien mallilomakkeiden osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/716 tarkoitetun luettelon.

Eläinjalostusasetuksen 7 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta laatia ja pitää ajan tasalla luetteloa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksytyistä toimijoista, joilla on vähintään yksi hyväksytty jalostusohjelma. Edelleen säännöksen mukaan luettelo on oltava julkisesti saatavilla eli käytännössä luettelo julkaistaan Internet -sivustolla. Eläinjalostusasetuksen 7 artiklan 2 kohdassa säädetään niistä tiedoista, jotka julkaistavaan luetteloon tulee sisällyttää. Näitä tietoja ovat muun muassa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön nimi, yhteystiedot ja mahdollinen verkkosivusto sekä kunkin edellä tarkoitetun yhteisön osalta tiedot muun muassa puhdasrotuisen jalostuseläimen rodun nimi tai risteytettyjen jalostussikojen rodun, linjan tai risteytyksen nimi, joka kuuluu kuhunkin hyväksyttyyn jalostusohjelmaan, sekä maantieteellinen alue, jolla kukin jalostusohjelma on tarkoitus toteuttaa. Hevoseläinten osalta luetteloon pitää lisäksi sisällyttää tiedot sen kantakirjaa pitävän yhteisön nimestä ja yhteystiedoista, joka pitää rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa. Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyntä peruutetaan tai jos jonkun jalostusohjelman hyväksyntä keskeytetään tai peruutetaan, myös tästä on sisällytettävä tieto edellä tarkoitettuun luetteloon ilman aiheetonta viivytystä.

Edellä mainitussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/716 säädetään puolestaan tarkemmin eläinjalostusasetuksen 7 artiklassa tarkoitettuun luetteloon sisällytettävistä tiedoista sekä niistä mallilomakkeista, joiden mukaisesti tiedot on esitettävä. Mainittuun komission täytäntöönpanoasetukseen sisältyy mallilomakkeet puhdasrotuisten jalostuseläinten kantakirjoja pitävistä yhteisöistä (erilliset mallilomakkeet nautaeläimille, sikaeläimille, lammaseläimille, vuohieläimille sekä hevoseläimille) ja mallilomake risteytettyjen sikojen jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä.

Voimassa olevan eläinjalostustoimintalain 16 §:n 4 momentin säännös antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä ja luettelon julkaisemisessa noudatettavasta menettelystä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella poistettaisiin laista. Luettelon julkaisemisessa noudatettavasta menettelystä säädetään tyhjentävästi uudessa Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä. Rekisteritietojen merkitsemisen osalta ei ole ollut tarvetta antaa mitään tarkempia säännöksiä eläinjalostustoimintalain voimassa ollessa, joten tämä säännös ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana laista.

Eläinjalostustoimintalain *17 §:n* (*Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen*) *1 ja 2 momenttia* ehdotetaan teknisesti muutettavaksi siten, että viranomaisen oikeus tietojensaantiin sekä tietojen luovuttamiseen ulotettaisiin koskemaan myös jalostusrekisteriä pitävää yhteisöä. Pykälän asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Eläinjalostustoimintalain *20 §:ää* (*Eläinjalostusrikkomus*) muutettaisiin eläinjalostusasetuksessa käytetyn terminologian johdosta siten, että säännöksessä mainittaisiin myös jalostusrekisteriin merkitseminen ja polveutumistodistus muutettaisiin jalostustodistukseksi. Tältä osin pykälän asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia. Eläinjalostusrikkomuksena ehdotetaan lisäksi rangaistavaksi lain 15 a §:ssä tarkoitetun muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamista koskevan kiellon tahallinen rikkominen.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Viranomaisten tehtävien osalta voinee todeta, että Elintarviketurvallisuusvirasto on tälläkin hetkellä eläinjalostustoimintalain toimeenpanoon liittyvien viranomaistehtävien, kuten kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymiseen ja näiden valvontaan liittyvien tehtävien, osalta toimivaltainen viranomainen. Eläinjalostusasetuksen säännöksistä johtuen Elintarviketurvallisuusviraston tehtävät tulevat jossain määrin lisääntymään nykyiseen tilanteeseen verrattuna, koska eläinjalostusasetuksessa säädetään nykyistä laajemmista valvontavelvoitteista ja esimerkiksi velvoite tehdä säännöllisesti otantavalvonta on Elintarviketurvallisuusvirastolle uusi tehtävä. Elintarviketurvallisuusviraston arvioidaan kuitenkin pystyvän hoitamaan mainitut tehtävät nykyisten henkilöresurssien puitteissa.

Tällä hallituksen esityksellä ei ole vaikutuksia eläinjalostuksen alalla toimivien kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen tai muiden alalla toimivien tahojen asemaan tai näille asetettuihin velvollisuuksiin, koska kansallisesti ei säädetä mitään eläinjalostusasetuksen säännöksiä tiukempia kansallisia vaatimuksia. Ennen tähän hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen voimaantuloa tehdyt päätökset kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jäisivät edelleen voimaan, joten tällaisen yhteisön ei tarvitsisi hakea uudelleen hyväksyntää lain tultua voimaan.

Sen sijaan arvioidaan, että tällä hetkellä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäviksi hyväksyttyjen yhteisöjen tulee tehdä eläinjalostusasetuksen säännöksistä johtuen muutoksia sääntöihinsä, joitain muutoksia ja tarkennuksia hyväksyttyihin jalostusohjelmiinsa sekä mahdollisesti kantakirjan rakenteeseen ennen tähän hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen voimaantuloa. Tämän hetkisen käsityksen mukaan yhteisöjen tulee täydentää sääntöjänsä eläinjalostusasetuksen säännöksiä vastaavaksi muun muassa eläinten jalostajien oikeuksia koskevilta osilta. Lisäksi kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen tulee saattaa muun muassa hyväksytyt jalostusohjelmansa kunkin eläinlajin rodun osalta vastaamaan eläinjalostusasetuksen säännöksiä ennen kuin eläinjalostusasetus tulee jäsenvaltioissa sovellettavaksi eli ennen marraskuun 1 päivää 2018. Tämä aiheuttaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäville yhteisöille jossain määrin työtä ennen kuin eläinjalostusasetusta aletaan soveltaa, mutta näistä toimenpiteistä aiheutuvaa työmäärää on vaikea arvioida. Työmäärä vaihtelee myös yhteisöittäin, koska osa yhteisöistä pitää kantakirjaa vain yhdestä eläinlajin rodusta, kun taas toiset kantakirjaa pitävät yhteisöt pitävät kantakirjaa useista saman eläinlajin rodusta kuten esimerkiksi Faba Osk yhteensä 19:sta eri nautaeläimen rodusta.

Edellä mainittujen muutosten tekeminen sääntöihin, jalostusohjelmiin ja kantakirjojen rakenteisiin aiheuttaa lisätyötä myös Elintarviketurvallisuusvirastolle ennen 1 päivää marraskuuta 2017. Elintarviketurvallisuusvirasto joutuu käymään läpi kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi hyväksyttyjen yhteisöjen muutetut säännöt sekä jalostusohjelmat ja kantakirjojen rakenteet sen varmistamiseksi, että ne täyttävät eläinjalostusasetuksessa säädetyt vaatimukset. Lisäksi Elintarviketurvallisuusvirastolla on merkittävä rooli toimijoiden neuvonnassa, ohjauk-

sessa ja kouluttamisessa. Elintarviketurvallisuusviraston arvioidaan kuitenkin pystyvän hoitamaan myös nämä tehtävät nykyisten henkilöresurssien puitteissa.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmistelu maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa.

Esitysehdotuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Lainsäädännön arviointineuvostolta, Elintarviketurvallisuusvirastolta, Luonnonvarakeskukselta, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunnalta sekä maatalous-metsätieteelliseltä tiedekunnalta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Eestin raskaat vetohevoset ry:ltä, Faba osk:lta, Figen Oy:ltä, Föreningen Ålandsfåret rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Suomen Hippos ry:ltä, Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry:ltä, Finnpig Oy:ltä, HH Embryo Oy:ltä, Semex Finland Oy:ltä ja Viking Genetics Finland Oy:ltä.

Esitysehdotuksesta saatiin lausunto . Saaduissa lausunnoissa esitykseen suhtauduttiin...

Saatujen lausuntojen johdosta esitystä on muutettu...

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018, jolloin eläinjalostusasetus tulee jäsenvaltioissa sovellettavaksi.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jäisi edelleen voimaan. Edelleen ehdotettujen siirtymäsäännöksen mukaan niihin hakemuksiin, jotka ovat mahdollisesti tulleet vireille ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin sekä eläinjalostusasetuksen että tähän hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen säännöksiä.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Eläinjalostustoimintalailla kumottiin perustuslain näkökulmasta ongelmallisena pidetty kotieläinjalostuslaki ja lakiin sisällytettiin myös hevostalouslakiin aiemmin sisältyneet, perustuslain näkökulmasta katsoen ongelmallisen pidetyt eläinten jalostustoimintaa ja kolmansista maista tuontia koskevat säännökset. Kotieläinjalostuslakiin ja hevostalouslakiin sisältyi lukuisia valtuussäännöksiä antaa lakia tarkempia määräyksiä maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Lisäksi esimerkiksi jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnin osalta mainituissa laeissa ei ollut lainkaan perussäännöstä, vaan tätä koskeva sääntely sisältyi ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön asiasta antamaan päätökseen. Eläinjalostustoimintalain valmistelun yhteydessä nostettiin lain tasolle sellaisia säännöksiä, joista lain voimaantulohetkellä säädettiin ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön päätös- ja asetustasolla, vaikka perustuslain näkökulmasta katsottuna asia olisi edellyttänyt vähintään lain tasoista perussäännöstä. Eläinjalostustoimintalakia valmisteltaessa kiinnitettiin erityistä huomiota myös perustuslain 80 §:n ja perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (esimerkiksi PeVL 25/2005 vp, PeVL 37/2005 vp, PeVL 43/2006, PeVL 34/2009 vp ja PeVL 34/2012) esiin tuotujen edellytysten täyttymiseen asetuksenantovaltuuksien täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden osalta.).

Voimassa olevaan eläinjalostustoimintalakiin sisältyy useita valtuussäännöksiä antaa lakia tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nämä valtuussäännökset kos-

kevat muun muassa lain soveltamisalaan kuuluvia eläinlajeja, ohjesäännön (nykyisen terminologian mukaan jalostusohjelma) sisältöä, kantakirjaan merkittäviä tietoja, eläimen merkitsemistä kantakirjaan, polveutumistodistuksen (nykyisen terminologian mukaan jalostustodistus) sisältöä sekä tuontiin liittyviä tarvittavia selvityksiä ja niiden sisältöä. Koska eläinjalostusasetus sisältää edellä mainittuihin seikkoihin liittyvät ja jäsenvaltioissa suoraan sovellettavat säännökset, eläinjalostustoimintalaista ehdotetaan poistettavaksi valtuussäännökset antaa edellä mainituista seikoista tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nämä maa- ja metsätalousministeriön asetukset tullaan kumoamaan erillisellä kumoamisasetuksella, joka tulee voimaan samaan aikaan kuin tähän hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus eli 1 päivänä marraskuuta 2018.

Käsillä olevaan hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus siitä, että Elintarviketurvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä jalostustodistuksista eläinjalostusasetuksessa säädetyissä rajoissa. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella ja että tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Ehdotettua Elintarviketurvallisuusviraston määräyksenantovaltuutta rajoittaa siten yksityiskohtainen Euroopan unionin eläinjalostusta koskeva lainsäädäntö eli käytännössä eläinjalostusasetuksen 31 artiklan 2 ja 3 kohta sekä 32 artiklan 3 ja 4 kohta, joiden mukaan poikkeukset voi sallia nimenomaan kunkin jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen. Elintarviketurvallisuusviraston määräyksenantovaltuus rajautuisi lisäksi teknisluonteisiksi katsottuihin seikkoihin kuten esimerkiksi siihen, että jalostustodistusasetuksen mukaisia jalostustodistusmalleja ei tarvitsisi tietyissä tarkkaan määritellyissä tilanteissa käyttää tai että eläinjalostusasetuksessa tarkoitetut jalostustodistuksiin sisällytettävät tiedot voidaan sisällyttää muihin jalostuseläimen mukana seuraaviin asiakirjoihin. Näin ollen Elintarviketurvallisuusvirastolle ehdotetun määräyksenantovaltuuden voidaan katsoa täyttävän perustuslain 80 §:n vaatimukset ja perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (esimerkiksi PeVL 34/2012 vp) esiin tuodut edellytykset.

Tähän hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia alan toimijoiden oikeuksiin tai velvollisuuksiin. Eläinjalostustoimintalain muutoksen tullessa voimaan kantakirjaa tai tätä vastaavaa rekisteriä (nykyisen terminologian mukaan jalostusrekisteriä) pitäväksi aiemmin hyväksyttyjen yhteisöjen hyväksyminen jäisi edelleen voimaan eikä hyväksymistä tarvitsisi hakea uudestaan. Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen velvollisuuksista säädetään eläinjalostusasetuksessa eikä niihin esitetä säädettäväksi kansallisesti lisävaatimuksia tai -velvoitteita. Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen velvoite saattaa esimerkiksi jalostusohjelmansa (ohjesääntönsä) eläinjalostusasetuksen säännösten mukaisiksi ennen 1 päivää marraskuuta 2018 seuraa suoraan Euroopan unionin eläinjalostusta koskevasta lainsäädännöstä.

Katsotaan, että ehdotettu laki voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eläinjalostustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 1 §, 2 luvun otsikko, 3—6 §, 3 luvun otsikko, 7, 8, 10 ja 11 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §, 17 §:n 1 ja 2 momentti ja 20 §, sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään puhdasrotuisten jalostuseläinten, risteytettyjen jalostussikojen ja niiden sukusolujen ja alkioiden jalostuksessa, kaupassa ja unioniin tulossa sovellettavista jalostus- ja polveutumisedellytyksistä ja asetuksen (EU) N:o 652/2014, neuvoston direktiivien 89/608/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta sekä tiettyjen eläinjalostusta koskevien säädösten kumoamisesta (”eläinjalostusasetus”) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012, jäljempänä *eläinjalostusasetus*, täytäntöönpanosta.

2 luku

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen, jalostusohjelma, kantakirja ja jalostusrekisteri

3 §

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakemuksesta hyväksyä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön eläinjalostusasetuksen 2 artiklassa tarkoitetun eläinlajin rodun kantakirjaa tai risteytettyjen jalostussikojen jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, jos yhteisö täyttää eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitetut vaatimukset.

Hakemukseen on liitettävä eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitetut selvitykset.

Hyväksymisen edellytykset täyttävä hakija tulee hyväksyä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi. Jos Elintarviketurvallisuusvirasto aikoo evätä hyväksymistä koskevan hakemuksen eläinjalostusasetuksen 5 artiklassa säädetyillä perusteilla, Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava asiasta kirjallisesti perusteluineen hakijalle, joka voi 60 päivän

kuluessa pyytää asian uudelleen käsittelyä Elintarviketurvallisuusvirastolta. Elintarviketurvallisuusviraston on annettava asiassa päätös 60 päivän kuluessa asian uudelleen käsittelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta.

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

4 §

Jalostusohjelma

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä tulee olla vähintään yksi hyväksytty eläinjalostusasetuksen 8 tai 12 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettu jalostusohjelma.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee päätöksen jalostusohjelman hyväksymisestä. Jos jalostusohjelmaa muutetaan merkittävästi, muutoksesta tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle. Jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei toisin ilmoita 90 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan, muutettu jalostusohjelma katsotaan hyväksytyksi.

5 §

Kantakirja ja jalostusrekisteri ja niiden pitäminen

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi hyväksytyn yhteisön tulee pitää eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 12 kohdassa tarkoitettua kantakirjaa tai eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettua jalostusrekisteriä.

Kantakirjan rakenteen ja sisällön tulee täyttää eläinjalostusasetuksen 15—17 artiklassa säädetyt vaatimukset.

6 §

Eläimen merkitseminen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin

Puhdasrotuinen jalostuseläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 18 tai 19 artiklassa taikka 20 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset. Eläin, joka ei täytä kantakirjan pääosastoon merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia, on hakemuksesta merkittävä kantakirjan lisäosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 20 artiklan 1 kohdassa asetetut vaatimukset.

Risteytetty jalostussika on hakemuksesta merkittävä jalostusrekisteriin, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 23 artiklassa asetetut vaatimukset.

Muusta kuin Euroopan unionin jäsenvaltiosta maahan tuotu jalostuseläin ja muusta kuin Euroopan unionin jäsenvaltiosta maahan tuoduista sukusoluista ja alkioista tuotetut jälkeläiset on hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon tai jalostusrekisteriin, jos ne täyttävät eläinjalostusasetuksen 36 artiklassa asetetut vaatimukset.

Edellä 2 ja 3 momenttia ei sovelleta eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 25 kohdassa tarkoitettuun tuotantojärjestelmältään suljettuun yksityiseen yritykseen.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee päätöksen eläinjalostusasetuksen 19 artiklan 2 kohdassa, liitteen I osassa 3 ja liitteen II osan 1 luvussa III tarkoitetun luvan myöntämisestä.

3 luku

Jalostuseläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti

7 §

Jalostustodistus

Kun kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkityllä jalostuseläimillä taikka niiden sukusoluilla tai alkioilla käydään kauppaa jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä, mukana on seurattava eläinjalostusasetuksen 30 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä jalostuseläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevien jalostustodistusten mallilomakkeiden osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/717 tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 täydentämisestä hevoseläimille kerran myönnettävään elinikäiseen tunnistusasiakirjaan sisältyvien hevoseläimiin kuuluville puhdasrotuisille jalostuseläimille myönnettävien jalostustodistusten sisällön ja muodon osalta annetun komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/1940 tarkoitettu jalostustodistus. Edellä sanottu koskee myös tilannetta, jossa jalostuseläin tai jalostuseläimen sukusoluilla tai alkioilla tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä toiseen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Jalostustodistuksen saa antaa vain kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö. Jos kyse on sukusoluista tai alkioista, jalostustodistuksen saa kuitenkin antaa myös eläinjalostusasetuksen 31 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimija kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimittamien tietojen perusteella. Jalostustodistus on pyynnöstä annettava.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä jalostustodistuksista eläinjalostusasetuksessa säädetyissä rajoissa.

8 §

Jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden tuonti

Tuotaessa eläinjalostusasetuksen 34 artiklassa tarkoitetun jalostuselimen pitämään kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitty jalostuseläin tai jalostuseläinten sukusoluja tai alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, niiden mukana on oltava 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu jalostustodistus, jos kyseiset jalostuseläimet tai kyseisistä sukusoluista tai alkioista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Jos puhdasrotuisen jalostuseläimen tuonnissa halutaan sovellettavaksi tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87 tarkoitettua sopimustullia, Tullille on esitettävä eläinjalostusasetuksen 37 artiklassa tarkoitetut asiakirjat. Eläimelle tehtävän eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996) tarkoitetun eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä on tällöin tarkastettava myös eläinjalostusasetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat.

10 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo eläinten jalostustoimintaa. Elintarviketurvallisuusvirasto toimii eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymiseen sekä eläinjalostusasetuksen ja tämän lain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Tulli

Tulli suorittaa jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontiin ja sen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

12 §

Valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimintaa eläinjalostusasetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo lisäksi jalostustoimintaa harjoittavien ja jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojaa eläinjalostusasetuksen ja tämän lain säännösten noudattamisessa.

Jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi Tulli.

---

13 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarkastaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi tämän toimitiloja ja sähköisiä tiedonhallintajärjestelmiä sekä saada tältä tai tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa. Komissiolla ja komission nimeämällä asiantuntijalla on oikeus osallistua Elintarviketurvallisuusviraston suorittamaan tarkastukseen. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön tai tämän edustajan on Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä annettava tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa.

---

14 §

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävään yhteisöön kohdistettavat hallinnolliset pakkokeinot

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia eläinjalostusasetuksessa ja tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on annettava yhteisölle kirjallinen korjauskehotus. Elintarviketurvallisuusviraston on asetettava korjauskehotuksessa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävälle yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei korjaa puutetta, laiminlyöntiä tai rikkomusta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä, että jalostuseläinten merkitsemistä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin lykätään, jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toiminnassa ilmenee epäselvyyttä esimerkiksi jalostuseläinten tai niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumisen todentamisessa taikka jalostusarvojen laskemisessa. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä, että kantakirjaa tai

jalostusrekisteriä pitävän yhteisön on keskeytettävä jalostustodistusten myöntäminen, jos jalostustodistusten sisällön oikeellisuudessa on todettu epäselvyyksiä tai virheellisyyksiä.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti jättää noudattamatta 4 §:ssä tarkoitetun hyväksytyn jalostusohjelman vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on keskeytettävä jalostusohjelman hyväksynnän voimassaolo tai peruutettava jalostusohjelman hyväksyntä kokonaan.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti täytä eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyjä vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen kokonaan.

15 §

Käytön kieltäminen

— —

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetun kiellon määräämiseksi tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä, etteivät ne täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

— —

15 a §

Muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen kieltäminen

Jos muu kuin kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitämään hyväksytty taho toteuttaa omaan käyttöönsä tarkoitettua jalostusohjelmaa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi kieltää kyseisen jalostusohjelman toteuttamisen, kun tällainen jalostustoiminta johtaa liiketoimintaan jalostuseläimillä tai niiden sukusoluilla tai alkioilla taikka jos jalostusohjelman toteuttaminen vaarantaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön saman lajin rodun tai linjan hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen.

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

16 §

Rekisteri kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää rekisteriä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä. Rekisteri on osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Rekisteriin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Rekisteriin merkitään päivä, jona yhteisö on hyväksytty kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, yhteisön yhteystiedot, tiedot siitä, mistä eläinlajista tai rodusta ja linjasta yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa tai jalostusrekisteriä, tiedot suoritetuista valvontatoimista ja niiden tuloksista sekä tiedot yhteisön toiminnan lopettamisesta tai hyväksymisen peruuttamisesta.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä sähköisesti eläinjalostusasetuksen 7 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä tunnustettuja jalostusjärjestöjä ja jalostustoimijoita kos-

keviin luetteloihin sisällytettävien tietojen yhteydessä käytettävien mallilomakkeiden osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/716 tarkoitetun luettelon.

Poiketen siitä, mitä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, tässä pykälässä tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai hyväksyminen on peruutettu.

17 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valtion viranomaiselta sellaisia kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävää yhteisöä taikka kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hakevaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tämän lain säännösten noudattamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön taikka kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hakevan taloudellisesta asemasta ja liike- tai ammattisalaisuudesta saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

---

20 §

Eläinjalostusrikkomus

Joka tahallaan rikkoo 6 §:ssä säädettyä velvollisuutta merkitä eläin kantakirjaan tai jalostusrekisteriin, 7 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa jalostustodistus taikka 15 tai 15 a §:ssä tarkoitettua kieltoa, on tuomittava eläinjalostusrikkomuksesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin.

Helsingissä päivänä kuuta 20

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

eläinjalostustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 1 §, 2 luvun otsikko, 3—6 §, 3 luvun otsikko, 7, 8, 10 ja 11 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 ja 16 §, 17 §:n 1 ja 2 momentti ja 20 §, sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Soveltamisala	*Soveltamisala*
Tässä laissa säädetään jalostukseen käytettävistä eläimistä pidettävästä kantakirjasta ja sitä pitävästä yhteisöstä, jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevista asiakirjoista sekä niiden tuonnista. Mitä tässä laissa säädetään kantakirjasta, koskee myös kantakirjaa vastaavaa rekisteriä.	Tässä laissa säädetään *puhdasrotuisten jalostuseläinten, risteytettyjen jalostussikojen ja niiden sukusolujen ja alkioiden jalostuksessa, kaupassa ja unioniin tulossa sovellettavista jalostus- ja polveutumisedellytyksistä ja asetuksen (EU) N:o 652/2014, neuvoston direktiivien 89/608/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta sekä tiettyjen eläinjalostusta koskevien säädösten kumoamisesta ("eläinjalostusasetus") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012, jäljempänä* ***eläinjalostusasetus****, täytäntöönpanosta.*
Eläinlajeista, joista kantakirjaa pidetään, sekä eläinlajeista, joiden jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevia asiakirjoja ja joiden tuontia tämä laki koskee, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ottaen huomioon, mitä eläinten jalostustoimintaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä eläintauteja, eläinten ja ihmisten välillä tarttuvia tauteja, eläinsuojelua ja maataloustukia koskevassa kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.	

Voimassa oleva laki

2 luku

Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen, ohjesääntö ja kantakirja

3 §

Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakemuksesta hyväksyä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön 1 §:n nojalla annetussa asetuksessa mainitun eläinlajin rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, jos yhteisöllä on kantakirjan pitäjän tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi riittävä asiantuntemus sekä hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset. Kantakirjaa pitävällä yhteisöllä tulee lisäksi olla käytettävissään kyseisen rodun parantamiseen tähtäävän jalostusohjelman toteuttamisen tai rodun säilymisen kannalta riittävää eläinmäärää koskevat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä selvitys 1 momentissa tarkoitetuista seikoista sekä ehdotus rotua tai linjaa koskevaksi ohjesäännöksi. Jos hakemus koskee kantakirjan pitämistä sellaiseen rotuun kuuluvista eläimistä, joille on hyväksytty rodun alkuperää koskeva kantakirja, hakijan tulee lisäksi osoittaa noudattavansa rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän yhteisön vahvistamia periaatteita. Hakemukseen tulee lisäksi liittää selvitys siitä, miten varmistetaan eläintenpitäjien yhdenvertainen kohtelu kantakirjaa pidettäessä.

Edellytykset täyttävä hakija tulee hyväksyä *kyseisen rodun* kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi. Hyväksyminen voidaan kuitenkin evätä, jos jokin toinen yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa kyseisestä rodusta ja hakijan hyväksyntä vaarantaisi rodun parantamisen tai säilymisen taikka aiemmin hyväksytyn kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Ehdotus

2 luku

Kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhteisön hyväksyminen, *jalostusohjelma,* kantakirja *ja jalostusrekisteri*

3 §

*Kantakirjaa **tai jalostusrekisteriä** pitävän yhteisön hyväksyminen*

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakemuksesta hyväksyä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön *eläinjalostusasetuksen 2 artiklassa tarkoitetun eläinlajin rodun kantakirjaa tai risteytettyjen jalostussikojen jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, jos yhteisö täyttää eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitetut vaatimukset.*

Hakemukseen on liitettävä *eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitetut selvitykset.*

Hyväksymisen edellytykset täyttävä hakija tulee hyväksyä kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitäväksi yhteisöksi. *Jos Elintarviketurvallisuusvirasto aikoo evätä hyväksymistä koskevan hakemuksen eläinjalostusasetuksen 5 artiklassa säädetyillä perusteilla, Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava asiasta kirjallisesti perusteluineen hakijalle, joka voi 60 päivän kuluessa pyytää asian uudelleen käsittelyä Elintarviketurvallisuusvirastolta. Elintarviketurvallisuusviraston on annettava asiassa päätös 60 päivän kuluessa asian uudelleen käsittelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta.*

Voimassa oleva laki

Tietyn hevoseläimen rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksyminen voidaan lisäksi evätä, jos kyseiseen rotuun kuuluva hevoseläin voidaan merkitä sellaiseen kantakirjaan, jota pitää Suomessa aiemmin kantakirjan pitäjäksi hyväksytty yhteisö, joka noudattaa toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai valtiossa, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella (jäsenvaltio), olevan kyseisen rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän yhteisön vahvistamia periaatteita.

Kantakirjaa pitävä yhteisö on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa pitävän yhteisön *hyväksymisen perusteista sekä* siinä noudatettavasta menettelystä.

4 §

Ohjesääntö

Kantakirjaa pitävän yhteisön tulee laatia rotua tai linjaa koskeva ohjesääntö, joka sisältää:

1) selvityksen rodun tai linjan jalostustavoitteista;

2) määritelmän rodun tai linjan ominaispiirteistä;

3) tiedot eläinten yksilöintiä, polveutumista sekä tuotos- ja tulostietojen hyödyntämistä koskevista järjestelmistä;

4) tiedot kantakirjan rakenteesta ja jaottelusta;

5) selvityksen siitä, millä perusteilla eläin merkitään kantakirjaan;

6) tiedot eläimen jalostusarvon tai valintatyön perustavoitteiden määrittelyssä käytettävistä arviointimenetelmistä.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy ohjesäännön tehdessään päätöksen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä. Jos ohjesääntöä muutetaan, muutos tulee saattaa Elintarviketurvallisuusviraston hyväksyttäväksi

Ehdotus

Kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävä yhteisö on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhteisön *hyväksymisessä* noudatettavasta menettelystä.

4 §

Jalostusohjelma

Kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä tulee olla vähintään yksi hyväksytty eläinjalostusasetuksen 8 tai 12 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettu jalostusohjelma.*

Elintarviketurvallisuusvirasto *tekee päätöksen jalostusohjelman hyväksymisestä. Jos jalostusohjelmaa muutetaan merkittävästi, muutoksesta tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirastolle. Jos Elintarviketurvalli-*

Voimassa oleva laki

ennen muutetun ohjesäännön ottamista käyttöön.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ohjesäännön sisällöstä.

5 §

Kantakirja ja sen pitäminen

Kantakirjaa pitäväksi hyväksytyn yhteisön tulee pitää kantakirjaa.

Kantakirjan tulee sisältää eläimen tunnistamisen kannalta olennaiset tiedot, eläimen polveutumistiedot sekä eläimen jalostusarvoa tai suorituksia kuvaavat tiedot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan eri eläinlajeista merkittävistä tiedoista.

6 §

Eläimen merkitseminen kantakirjaan

Eläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjaan, jos se täyttää ohjesäännössä rodulle asetetut vaatimukset.

Kantakirjaan on hakemuksesta merkittävä myös sellainen eläin, joka on merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevien säännösten mukaisesti kyseisestä rodusta tai

Ehdotus

suusvirasto ei toisin ilmoita 90 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan, muutettu jalostusohjelma katsotaan hyväksytyksi.

5 §

Kantakirja ja ***jalostusrekisteri ja niiden*** *pitäminen*

Kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitäväksi hyväksytyn yhteisön tulee pitää *eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 12 kohdassa tarkoitettua* kantakirjaa *tai eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettua jalostusrekisteriä.*

Kantakirjan *rakenteen ja sisällön tulee täyttää eläinjalostusasetuksen 15—17 artiklassa säädetyt vaatimukset.*

6 §

Eläimen merkitseminen kantakirjaan ***tai jalostusrekisteriin***

Puhdasrotuinen jalostuseläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 18 tai 19 artiklassa taikka 20 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset. Eläin, joka ei täytä kantakirjan pääosastoon merkitsemiselle asetettuja vaatimuksia, on hakemuksesta merkittävä kantakirjan lisäosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 20 artiklan 1 kohdassa asetetut vaatimukset.

Risteytetty jalostussika on hakemuksesta merkittävä jalostusrekisteriin, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 23 artiklassa asetetut vaatimukset.

Muusta kuin Euroopan unionin jäsenvaltiosta maahan tuotu jalostuseläin ja muusta kuin Euroopan unionin jäsenvaltiosta maahan tuoduista sukusoluista ja alkioista tuote-

Voimassa oleva laki

linjasta pidettävään kantakirjaan muussa jäsenvaltiossa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan merkitsemisestä eri eläinlajien osalta.

3 luku

Jalostukseen käytettäviin eläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti

7 §

Polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja

Kun jalostukseen käytettäviä eläimiä taikka niiden sukusoluja tai alkioita myydään, ostetaan, välitetään tai luovutetaan vastikkeetta jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä tai tuodaan muualta kuin toisesta jäsenvaltiosta maahan, mukana on oltava Euroopan unionin lainsäädännön mukainen polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja.

Ehdotus

tut jälkeläiset on hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon tai jalostusrekisteriin, jos ne täyttävät eläinjalostusasetuksen 36 artiklassa asetetut vaatimukset.

Edellä 2 ja 3 momenttia ei sovelleta eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 25 kohdassa tarkoitettuun tuotantojärjestelmältään suljettuun yksityiseen yritykseen.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee päätöksen eläinjalostusasetuksen 19 artiklan 2 kohdassa, liitteen I osassa 3 ja liitteen II osan 1 luvussa III tarkoitetun luvan myöntämisestä.

3 luku

***Jalostuseläimiin* ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti**

7 §

Jalostustodistus

Kun kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkityllä jalostuseläimillä taikka niiden sukusoluilla tai alkioilla käydään kauppaa jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä, mukana on seurattava eläinjalostusasetuksen 30 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä jalostuseläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevien jalostustodistusten mallilomakkeiden osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/717 tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 täydentämisestä hevoseläimille kerran myönnettävään elinikäiseen tunnistusasiakirjaan sisältyvien hevoseläimiin kuuluville puhdasrotuisille jalostuseläimille myönnettävien jalostustodistusten sisällön ja muodon osalta annetun komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2017/1940 tarkoitettu jalostustodistus. Edellä sanottu koskee myös tilannetta, jossa jalostuseläin tai jalostuseläimen sukusoluilla tai alkioilla tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä toiseen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Voimassa oleva laki

Kantakirjaa pitävän yhteisön on annettava polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja. Jos kyse on sukusoluista tai alkioista, polveutumistodistuksen voi antaa myös Euroopan unionin eläinten terveyttä koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytty keinollista lisäämistä harjoittava toimija niiden tietojen perusteella, jotka kantakirjaa pitävä yhteisö on antanut.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä polveutumistodistuksen sisällöstä.

Ehdotus

Jalostustodistuksen saa antaa vain kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö. Jos kyse on sukusoluista tai alkioista, *jalostustodistuksen saa kuitenkin antaa myös eläinjalostusasetuksen 31 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimija kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimittamien tietojen perusteella. Jalostustodistus on pyynnöstä annettava.*

Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä jalostustodistuksista eläinjalostusasetuksessa säädetyissä rajoissa.

8 §

Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonti

Tuotaessa muu elävä jalostukseen käytettävä eläin kuin hevoseläin muusta kuin jäsenvaltiosta maahan, eläimen tulee olla merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyn, muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön ylläpitämään kantakirjaan.

Tuotaessa elävä jalostukseen käytettävä eläin muusta kuin jäsenvaltiosta maahan, Tullille on esitettävä eläimen polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja, osoitus siitä, että eläin merkitään kantakirjaan tai lausunto eläimen kantakirjaan merkitsemisen vaatimusten täyttymisestä sekä 1 momentissa tarkoitettu tieto. Jos maahantuotava jalostukseen käytettävä eläin on kantava, Tullille on lisäksi esitettävä todistus eläimen tiineydestä.

Tuotaessa jalostukseen käytettävän eläimen sukusoluja tai alkioita muusta kuin jäsenvaltiosta maahan Tullille on esitettävä sukusolujen tai alkioiden polveutumistodistus sekä tarvittavat selvitykset luovuttajaeläimen arvioinnista. Tuotaessa muun jalostukseen käytettävän eläimen kuin hevoseläimen sukusoluja tai alkioita maahan, Tullille tulee li-

8 §

***Jalostuseläinten** sekä **jalostuseläinten** sukusolujen ja alkioiden tuonti*

Tuotaessa eläinjalostusasetuksen 34 artiklassa tarkoitetun jalostuselimen pitämään kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitty jalostuseläin tai jalostuseläinten sukusoluja tai alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, niiden mukana on oltava 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu jalostustodistus, jos kyseiset jalostuseläimet tai kyseisistä sukusoluista tai alkioista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Jos puhdasrotuisen jalostuseläimen tuonnissa halutaan sovellettavaksi tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87 tarkoitettua sopimustullia, Tullille on esitettävä eläinjalostusasetuksen 37 artiklassa tarkoitetut asiakirjat. Eläimelle tehtävän eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996) tarkoitetun eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä on tällöin tarkastettava myös eläinjalostusasetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat.

Voimassa oleva laki

säksi esittää selvitys siitä, että luovuttaja-eläin on merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyn, muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön pitämään kantakirjaan. Tuotaessa hevoseläimen sukusoluja tai alkioita maahan, Tullille tulee esittää lausunto siitä, että luovuttajahevonen täyttää kantakirjaan merkitsemiselle asetetut vaatimukset.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa polveutumista ja kotieläinjalostusta koskevien vaatimusten vahvistamisesta tiettyjen eläinten siemennesteen tuontia varten annetussa komission päätöksessä 96/509/EY tarkoitetun todistuksen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontiin liittyvistä tarvittavista selvityksistä sekä niiden sisällöstä eri eläinlajien osalta.

Ehdotus

10 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo eläinten jalostustoimintaa. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymiseen sekä tämän lain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

10 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo eläinten jalostustoimintaa. *Elintarviketurvallisuusvirasto toimii eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.* Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhteisön hyväksymiseen *sekä eläinsuojeluasetuksen ja* tämän lain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Tulli

Tulli suorittaa jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontiin ja sen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Tulli

Tulli suorittaa *jalostuseläinten* sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontiin ja sen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään

12 §

Valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo kantakirjaa pitävän yhteisön toimintaa tässä lais-

12 §

Valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhtei-

Voimassa oleva laki

sa säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi Tulli.

---

13 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarkastaa kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi tämän toimitiloja sekä saada tältä tai tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa.

Kantakirjaa pitävän yhteisön tai tämän edustajan on Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä annettava tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa.

---

14 §

Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttaminen

Jos kantakirjaa pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on annettava yhteisölle kirjallinen korjauskehotus. Elintarviketurvallisuusviraston on asetettava korjauskehotuksessa

Ehdotus

sön toimintaa *eläinjalostusasetuksessa ja* tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa. *Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo lisäksi jalostustoimintaa harjoittavien ja jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojaa eläinjalostusasetuksen ja tämän lain säännösten noudattamisessa.*

Jalostuseläinten sekä *jalostuseläinten* sukusolujen ja alkioiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi Tulli.

---

13 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarkastaa kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi tämän toimitiloja *ja sähköisiä tiedonhallintajärjestelmiä* sekä saada tältä tai tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa. *Komissiolla ja komission nimeämällä asiantuntijalla on oikeus osallistua Elintarviketurvallisuusviraston suorittamaan tarkastukseen.* Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhteisön tai tämän edustajan on Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä annettava tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa.

---

14 §

Kantakirjaa ***tai jalostusrekisteriä pitävään yhteisöön kohdistettavat hallinnolliset pakkokeinot***

Jos kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia *eläinjalostusasetuksessa ja* tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on annettava yhteisölle kirjallinen korjauskehotus. Elintarviketurvalli-

Voimassa oleva laki

kantakirjaa pitävälle yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava, *jollei määräajan asettaminen ole ilmeisen tarpeetonta.*

Jos kantakirjaa pitävä yhteisö ei korjaa hyväksymisen edellytyksiä koskevaa puutetta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa, Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava yhteisön hyväksyminen kokonaan tai osittain. Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava hyväksyminen kokonaan tai osittain myös siinä tapauksessa, että kantakirjaa pitävä yhteisö ei korjaa toimintavelvollisuuksiensa laiminlyöntiä tai rikkomusta asetetussa määräajassa ja kyseessä on yhteisöä koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennainen ja vakava virhe tai laiminlyönti.

15 §

Käytön kieltäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetun kiellon määräämiseksi tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä, etteivät ne täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

suusviraston on asetettava korjauskehotuksessa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävälle yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava.

Jos kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävä yhteisö ei korjaa puutetta, *laiminlyöntiä tai rikkomusta* korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa, Elintarviketurvallisuusvirasto *voi määrätä, että jalostuseläinten merkitsemistä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin lykätään, jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toiminnassa ilmenee epäselvyyttä esimerkiksi jalostuseläinten tai niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumisen todentamisessa taikka jalostusarvojen laskemisessa. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön on keskeytettävä jalostustodistusten myöntäminen, jos jalostustodistusten sisällön oikeellisuudessa on todettu epäselvyyksiä tai virheellisyyksiä.*

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti jättää noudattamatta 4 §:ssä tarkoitetun hyväksytyn jalostusohjelman vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on keskeytettävä jalostusohjelman hyväksynnän voimassaolo tai peruutettava jalostusohjelman hyväksyntä kokonaan.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti täytä eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyjä vaatimuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen kokonaan.

15 §

Käytön kieltäminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetun kiellon määräämiseksi tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja *jalostuseläinten* sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä, etteivät ne täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 a §

Muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen kieltäminen

Jos muu kuin kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitämään hyväksytty taho toteuttaa omaan käyttöönsä tarkoitettua jalostusohjelmaa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi kieltää kyseisen jalostusohjelman toteuttamisen, kun tällainen jalostustoiminta johtaa liiketoimintaan jalostuseläimillä tai niiden sukusoluilla tai alkioilla taikka jos jalostusohjelman toteuttaminen vaarantaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön saman lajin rodun tai linjan hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen.

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

16 §

Rekisteri kantakirjaa pitävistä yhteisöistä

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää rekisteriä kantakirjaa pitävistä yhteisöistä. Rekisteri on osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Rekisteriin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Rekisteriin merkitään päivä, jona yhteisö on hyväksytty kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, kantakirjaa pitävän yhteisön yhteystiedot, tiedot siitä, mistä eläinlajista tai rodusta ja linjasta yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa sekä tiedot toiminnan lopettamisesta tai hyväksymisen peruuttamisesta. *Jos kantakirjaa pidetään hevoseläimestä, rekisteriin merkitään lisäksi tieto siitä, missä jäsenvaltiossa pidetään rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa. Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee kantakirjaa pitävistä yhteisöistä sähköisesti luettelon, jossa on edellä tarkoitetut, Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyt tiedot.*

16 §

*Rekisteri kantakirjaa **tai jalostusrekisteriä** pitävistä yhteisöistä*

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää rekisteriä kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävistä yhteisöistä. Rekisteri on osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Rekisteriin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Rekisteriin merkitään päivä, jona yhteisö on hyväksytty kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitäväksi yhteisöksi, yhteisön yhteystiedot, tiedot siitä, mistä eläinlajista tai rodusta ja linjasta yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä, tiedot suoritetuista valvontatoimista ja niiden tuloksista* sekä tiedot yhteisön toiminnan lopettamisesta tai hyväksymisen peruuttamisesta.

Voimassa oleva laki

Poiketen siitä, mitä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, tässä pykälässä tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun kantakirjaa pitävä yhteisö on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai hyväksyminen on peruutettu.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä ja luettelon julkaisemisessa noudatettavasta menettelystä.

17 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valtion viranomaiselta sellaisia kantakirjaa pitävää yhteisöä tai kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hakevaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tämän lain säännösten noudattamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kantakirjaa pitävän yhteisön tai kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hakevan taloudellisesta asemasta ja liike- tai ammattisalaisuudesta saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Ehdotus

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä sähköisesti eläinjalostusasetuksen 7 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä tunnustettuja jalostusjärjestöjä ja jalostustoimijoita koskeviin luetteloihin sisällytettävien tietojen yhteydessä käytettävien mallilomakkeiden osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/716 tarkoitetun luettelon.

Poiketen siitä, mitä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, tässä pykälässä tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävä yhteisö on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai hyväksyminen on peruutettu.

17 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valtion viranomaiselta sellaisia kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävää yhteisöä *taikka* kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitäväksi yhteisöksi hakevaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tämän lain säännösten noudattamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitävän yhteisön *taikka* kantakirjaa *tai jalostusrekisteriä* pitäväksi yhteisöksi hakevan taloudellisesta asemasta ja liike- tai ammattisalaisuudesta saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Voimassa oleva laki

20 §

Eläinjalostusrikkomus

Joka tahallaan rikkoo 6 §:ssä säädettyä velvollisuutta merkitä eläin kantakirjaan, 7 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja tai 15 §:ssä tarkoitettua kieltoa, on tuomittava eläinjalostusrikkomuksesta sakkoon.

Ehdotus

20 §

Eläinjalostusrikkomus

Joka tahallaan rikkoo 6 §:ssä säädettyä velvollisuutta merkitä eläin kantakirjaan *tai jalostusrekisteriin*, 7 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa *jalostustodistus* taikka 15 *tai 15 a §:ssä* tarkoitettua kieltoa, on tuomittava eläinjalostusrikkomuksesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin.